

Z obsahu:

**Otcova tvář – vroucí
touha člověka**

Katecheze Jana
Pavla II. při
generální audienci
13. ledna 1999
– strana 2 –

Uchopit nebe do rukou

Interview se salesi-
ánským kardinálem
Rosalio José Castillo
Larou o osobě
Dona Bosca
– strana 4 –

Přežil jsem to...

Nagasaki 11 hodin
02 minuty...
– strana 6 –

Modlitba u stolu

– strana 7 –

**Kdo přijme jedno
z těchto maličkých,
mne přijímá**

2. část interview
s P. Werenfriedem
van Straaten
– strana 8 –

Sestra Emmanuela píše

– strana 10 –

**Důstojnost – základ
lidských práv**

Poselství Jana Pavla II.
k Světovému dni
míru 1999
– strana 12 –

Otcova tvář – vroucí touha člověka

»Stvořils nás, Pane, pro sebe a naše srdce je nepokojné, dokud nespočine v tobě.« (Vyznání 1,1) Toto slavné tvrzení, kterým začíná Vyznání sv. Augustina, vyjadřuje výstižně nepotlačitelnou potřebu, která nutí člověka, aby hledal Boží tvář. Je to zkušenost, kterou potvrzují různé náboženské tradice.

Odvěká lidská tužba

»Od pradávna až dodnes nalézáme u různých národů jakési vnímání tajemné moci, která je přítomna v běhu věcí a v událostech lidského života, někdy i uznání nejvyššího Božství, někdy i Otce.« (Nostra aetate, 2) Opravdu, kolik to modliteb v obecné náboženské literatuře vyjadřuje přesvědčení, že nejvyšší Bytost je možno vnímat a vzývat jako otce, k němuž lze dospět skrze zkušenost laskavé starostlivosti pozemského otce! Právě tento vztah vyvolal v některých proudech současného ateismu podezření, že idea Boha je projekcí otcovského obrazu. Podezření, které je ve skutečnosti neopodstatněné. Je nicméně pravdou, že když vychází ze své zkušenosti, může mít člověk někdy pokušení představovat si božství v antropologických rysech, které příliš připomínají lidský svět. Hledání Boha tak vychází »z tápání«, jak říká Pavel ve své promluvě k Atéňanům (srov. Sk 17,27). Při této zaměřené náboženské zkušenosti je třeba mít na paměti, že jedině úplné zjevení, ve kterém Bůh sám sebe zjevuje, může zaplašit stíny a dvojsmyslnosti a dát naplno zazářit pravdě.

Nedostatečnost pohanských představ

Vidíme na Pavlově příkladu, který právě v promluvě k Atéňanům cituje básníka Arata o božském původu člověka (srov. Sk 17,28), jak se Církev dívá s úctou na pokusy, které podnikají různá náboženství, aby odhalila Boží tvář, a rozlišuje v jejich vírách to, co je přijatelné, a co je neslučitelné s křesťanským zjevením.

V této souvislosti je třeba považovat za pozitivní náboženskou intuici, která chápe Boha jakožto univerzálního Otce světa a lidí. Není naopak možno přijmout ideu božství, které je podřízeno úsudku a svévoli. Na příklad u starých Řeků bylo Dobro jakožto bytost nejvyšší a božská nazýváno otcem, ale Zeus projevoval své otcovství jak v blahovůli, tak v hněvu i v zlovolnosti. V Odyseji čteme: »Otče, nikdo není zhoubnější mezi bohy než ty: nemáš s lidmi slitování, když jsi je zplodil a vystavil neštěstím a těžkým bolestem.« (XX. 201-203) Nicméně tužba po Bohu, který stojí nad svévolnými soudy, je přítomna i u starých Řeků, jak o tom svědčí Hymnus k Diovi od básníka Kleanta. Idea božského otce ochotného darovat velkodušně život a připraveného poskytnout dobra nutná pro existenci, ale také přísného a trestajícího, a ne vždy z rozumných důvodů, se v antické společnosti váže na instituci patriarchátu a odtud se přenáší z úrovně obyčejů do náboženské roviny.

Otec starozákonní úmluvy

V Izraeli je uznání Božího otcovství postupné a je ustavičně ohrožováno pokušením modloslužby, kterou proroci rozhodně odsuzují: *Dřevu říkají: »Ty jsi můj otec,« a kameni: »Ty jsi mě zplodil.«* (Jer 2,27) Ve skutečnosti je biblická náboženská zkušenost pojetí Boha jako Otce více než s jeho stvořitelem, čímž je spojena s jeho dějinně spasitelským zásahem, skrze nějž uzavřel s Izraelem zvláštní vztah smlouvy. Bůh si často stěžuje, že jeho otcovský vztah nenalézá

přiměřenou odpověď. *Praví Pán: Syny jsem vychoval a pečoval o ně, ale vzepřeli se mi.* (Iz 1,2) Boží otcovství vůči Izraeli se jeví jako **pevnější než otcovství lidské**: *Můj otec a moje matka mě opustili, ale Hospodin se mě ujal.* (Ž 27,10) Žalmista, který udělal

Jan Pavel II. při pravidelném setkání s poutníky v aule Pavla VI. ve Vatikánu

tuto bolestnou zkušenost v opuštěnosti a našel v Bohu otce starostlivějšího, než byl onen pozemský, ukazuje nám cestu, kterou ušel, aby dospěl k tomuto cíli: *O tobě mi řeklo mé srdce: Hleďte moji tvář; tvoji tvář, Pane, hledám.* (Ž 27) Hledat Boží tvář, to je nezbytná cesta, kterou je třeba vykonat s upřímností srdce a vytrvalým úsilím. Jedině srdce spravedlivého se může radovat z toho, že hledá tvář Hospodinovu (srov. Ž 105,3n), a může proto nad ním zazářit otcovská Boží tvář. (Srov. Ž 119,135; také 31,17; 67,2; 80 4.8.20) Tím, že zachovává Boží zákon, těší se také ustavičně z ochrany Boha smlouvy. Požehnaní, kterým Bůh odměňuje svůj lid prostřednictvím kněze Árona, spočívá právě v tom, že se **zjevuje světlo Boží tváře**: *Ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a obdaří tě pokojem.* (Nm 6,25n)

Novozákonní zjevení

Když Ježíš přišel na svět, hledání Boží tváře nabylo ještě významnějšího rozměru. Ježíš, který se opíral o svou synovskou zkušenost, **potvrdil představa Boha jakožto Otce** tak, jak byla naznačena již ve Starém zákoně; dokonce ji vytrvale ozřejmuje, aby byla prožívána nevýslovně důvěrným způsobem, a předkládá ji jako **životní program pro každého, kdo chce dojít spásy**.

Především Ježíš staví sám sebe absolutně jedinečným způsobem do vztahu s božským otcovstvím a zjevuje se tak jako »Syn«, **ukazuje sebe jako jedinou cestu, jíž je možno dojít k Otci**. Filipovi, který jej žádá: *Ukaž nám Otce a to nám stačí* (J 14,8), odpovídá, že poznat jeho znamená poznat Otce, protože Otec působí skrze něho (srov. J 14,8-11). Kdo se chce tedy setkat s Otcem, musí nezbytně **uvěřit v Syna**: skrze něho se Bůh neomezuje na to, že nám zajišťuje starostlivou otcovskou přítomnost, ale **sděluje nám svůj vlastní život tím, že nás činí »syny Syna«**. A proto apoštol Jan zdůrazňuje s pohnutou vděčností: *Hleďte, jak velkou lásku nám Otec projevil, že se nejen smíme nazývat Božími dětmi, ale že jimi také skutečně jsme.* (1J 3,1)

L'Osservatore Romano
14. ledna 1999, mezititulky
a zvýraznění redakce Světla

Síla slabosti

Zamyšlení nad nedělními
liturgickými texty

**Radujte se a jásejte, máte hojnou
odměnu v nebesích**

Připrav si pro dnešní setkání s Pánem dostatek času a také dostatek místa ve svém srdci. Nespoléhej na to, že úvod horského kázání znáš už z paměti. Pros Ducha svatého, abys uslyšel nejen známá slova, ale aktuální podstatu Ježíšova poselství, tak jak s ním k tobě přichází právě v tomto čase.

Vezmi do ruky Písmo a přečti si nejdříve celé Sofoniášovo proroctví. Nemysli však přitom na dávno minulou dobu. Neudivuje tě jasnozřivost, s jakou prorok viděl už tehdy až do našich dnů? Dnes více než dříve lidská pýcha a svévole uvolnila místo modloslužbě a neřesti, násilí a lsti a přitom si ještě myslí: *není nade mne!*⁽¹⁾ Nebylo by to více než bláhové, myslet si, že Hospodin se už přestal starat o ty, které stvořil, a že už *nic neudělá, ani dobrého, ani zlého?*⁽²⁾ Posud sám, zda nemá dnes Pán všechny důvody, aby si očistil svůj lid *a jako svaté oddělil ty, které pozval.*⁽³⁾ Nenech se oklamat bezstarostností a sebejistotou mocných. *Veliký Hospodinův den je blízko a bude převelice náhlý.*⁽⁴⁾

Prorok však neohlašuje jen veliký den očistného navštívení, ale také radostnou naději pro ty, kdo jsou zatím zarmoucení, vyhoštěni a leží na nich břímě potupy. Právě oni jsou nositeli toho, v čem má Bůh zalíbení, pro ně Pán chystá nové pastviny. *Stříbro ani zlato nedokáže nikoho vysvobodit v den Hospodinova hněvu,*⁽⁵⁾ který postihne *pyšné vychloubače.*⁽⁶⁾ To, co zachrání věrné Boží děti, je *pokora a prostota chudoby*, protože Pán chce mít svůj lid *pokorný a chudý, aby důvěřoval ve všem jedině jeho jménu.* To jsou ti, kteří *zbudou z Izraele* po velkém Hospodinovu dni, kteří pak zde budou žít v klidu *bez nepravosti, lži a dvojsmyslného jazyka a nikdo je už nebude děsit.*

Všimni si, že právě takoví i v prvotní církvi jako první přijali Ježíšovo slovo. Vidíš to na příkladu korintské obce, do které tě zve apoštol Pavel. Rozhlédni se spolu s ním a přesvědč se, že tu opravdu *není mnoho mocných ani mnoho urozených.* A přece je tu více radosti a pokoje než v palácích a dvorech. Jestliže se dostalo povolání od Pána především těmto prostým a nevzdělaným, pak se tak stalo nikoliv proto, aby žili i v Božím království jako odstrčená a méněcenná, ale aby naopak byli novou Boží avantgardou. Mocní a moudří spoléhají pro svou spíše domnělou moc a moudrost při-

liš sami na sebe a vybírají si i z Božího slova jen to, co by si mohli přivlastnit, jako by to bylo od nich samých. Zakládají si jen na tom, co pokládají za své. Kdyby takovým Pán svěřil šíření svého království, hlásali by snad něco více než sami sebe? Proto Bůh zahanbuje jejich moc a moudrost tím, že si vybírá právě ty, kterými pohrdají, *kteří nejsou vůbec nic*, protože *oni se před Bohem nevynášejí*, a tak jej oslavují svou pokorou.

Po této průpravě se můžeš odebrat na pahorek, kde se Ježíš chystá vyhlásit převratnou ústavu svého království. Nyní by tě nemělo překvapit, že svá první slova adresuje Mesiáš právě lidem chudým, utiskovaným, trpícím a pohrdaným. Staví tyto pokorné a tiché do jedné řady s těmi, kteří vynikají účinností milosrdné lásky a ryzí čistotou svého srdce. Jestliže nic z toho svět nemiluje a takovými vlastnostmi pohrdá a jejich nositele přímo pronásleduje, pak je to především proto, aby si zdůvodnil, proč také neuvěřil jedinému Dárci moudrosti a spravedlnosti a tolik si zakládá na své *žádostivosti a pyši.*⁽⁷⁾ Nemá ovšem přitom tušení, že svým pohrdáním a pronásledováním jen rozmnožuje důvody, pro které Ježíš blahorečí svým věrným.

To, co zde slyšíš z Ježíšových úst v úvodu k horskému kázání, je ve skutečnosti vyhlášení té nejrevolučnější změny v lidských dějinách. Převratný je především způsob, jakým se má uskutečnit. Naděje všech těch pohrdaných a vyhoštěných, které Ježíš blahoslaví, není v příslibu, že jejich osud zde na zemi se změní ve svůj opak, že dojde k zvratu a pak oni opanují to, co nyní vlastní jiní, a zaujmou jejich místa. Tady se nechystá revoluce, která se živí záští, závisť a mstou. A přece zaslíbená cílová blaženost je něco mnohem bližšího než jen pouhá vidina, která se snad uskuteční až na onom světě. Připojíš-li se k Ježíšovým blahoslaveným, přesvědčíš se, že již v tomto postavení, kterým svět tolik pohrdá, můžeš najít v nejhojnější míře to, co bohatí a mocní, chytří a všemi statky přesycení tak dychtivě, a přece tak marně hledají: opravdovou radost duše, která pramení ze spojení s Bohem, *dárcem moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení.* Ale současně se tak připojuješ k tiché a pokojné armádě, která poznala, že její pokorná slabost je tou mocí, která silou srdce připravuje svět na velký Hospodinův den, jenž *změní úděl země před našimi zraky.*⁽⁸⁾

Bratr Amadeus

Poznámky:

⁽¹⁾ Sof 2,15; ⁽²⁾ tamt. 1,12; ⁽³⁾ tamt. 1,7;

⁽⁴⁾ tamt. 1,14; ⁽⁵⁾ tamt. 1,18; ⁽⁶⁾ tamt. 3,11;

⁽⁷⁾ srov. 1 J 2,16; ⁽⁸⁾ Sof 3,20.

Liturgická čtení

1. čtení – Sof 2,3; 3,12–13

Hleďte Hospodina, všichni pokorní v zemi, kteří jednáte podle jeho výroku. Hleďte spravedlnost, hleďte pokoru, snad se skryjete v den Hospodinova hněvu. Zanechám uprostřed tebe lid pokorný, chudý, ty, kteří hledají útočiště v Hospodinově jménu. Kdo zbudou z Izraele, už nebudou konat nepravost, nebudou lhát, v jejich ústech se už nenajde podvodný jazyk. Když se budou pást a odpočívát, nikdo je nebude děsit.

2. čtení – 1 Kor 26–31

Jen se podívejte, bratři, komu se u vás dostalo povolání! Není tu mnoho moudrých podle lidských měřítek, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených. A přece: ty, které svět pokládá za pošetilé, vyvolil si Bůh, aby zahanbil moudré, a ty, kteří jsou ve světě bezmocní, vyvolil si Bůh, aby zahanbil mocné, a ty, které svět má za neurozené a méněcenné, dokonce i ty, kteří nejsou vůbec nic, vyvolil si Bůh, aby zlomil moc těch, kteří jsou „něco“, aby se žádný smrtelník nemohl před Bohem vynášet. A od něho pochází to, že jste spojeni s Kristem Ježíšem. Jeho nám Bůh poslal jako dárcem moudrosti, spravedlnosti, posvěcení a vykoupení. Tak se splnilo, co je v Písmě: „Kdo se chlubil, ať se chlubí v Pánu.“

Evangelium – Mt 5,1–12a

Když Ježíš uviděl zástupy, vystoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Otevřel ústa a učil je takto:

„Blahoslavení chudí v duchu, neboť jejich je nebeské království. Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni. Blahoslavení tiší, neboť oni dostanou zemi za dědictví. Blahoslavení, kdo lační a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni. Blahoslavení milosrdní, neboť oni dojdou milosrdenství. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha. Blahoslavení tvůrci pokoje, neboť oni budou nazváni Božími syny. Blahoslavení, kdo jsou pronásledováni pro spravedlnost, neboť jejich je nebeské království. Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit, pronásledovat a vyhaně vám přisouvat každou špatnost; radujte se a jásejte, neboť máte v nebi velkou odměnu.“

Uchopit nebe do rukou

Interview se salesiánským kardinálem Rosalio José Castillo Larou o osobě Dona Bosca: »Pochopil věčný život jako nanejvýš konkrétní skutečnost, které je možno se dotýkat. A dokázal o tom přesvědčit.«

Venezuelský kardinál Rosalio José Castillo Lara je něco jako »starosta« ojedinelého maličkého státu a města Vatikánu. Jan Pavel II. jej jmenoval v r. 1990 předsedou papežské komise pro stát a město Vatikán a svěřil mu tak správu radnice. Zeptali jsme se jej na neobyčejnou životní dráhu zakladatele kongregace salesiánů.

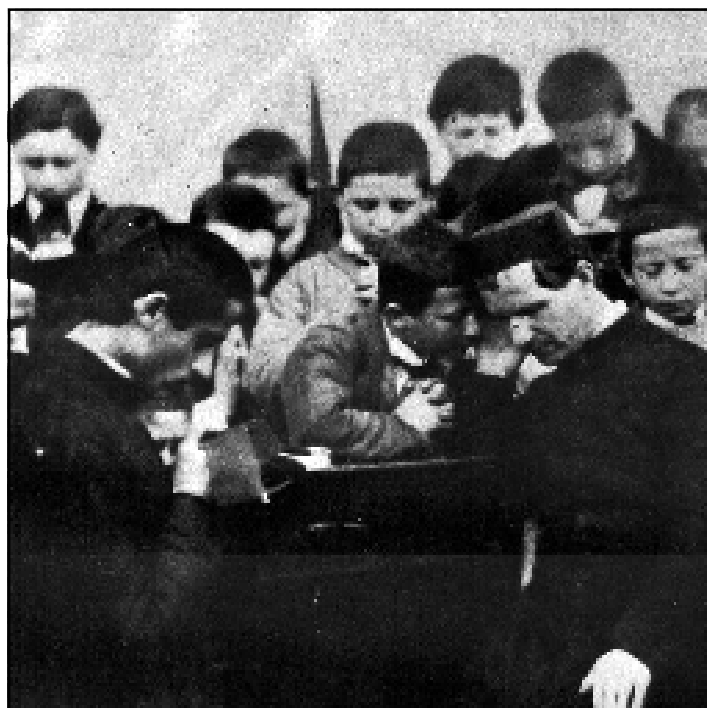
Eminence, Don Bosco žil v neobyčejně obtížné době. A to nejen kvůli chudobě, která jej obklopovala, ale také kvůli tíživé situaci, ve které se nacházela Církev. Jak se zachoval Don Bosco v politické situaci své doby?

C. LARA: Měl zásady, podle nichž se rozvíjela celá jeho bytost: první byla **naprostá věrnost papeži**, druhá důsledné **rozlišování mezi vírou a politikou**. Ne že by tím chtěl předbíhat ty, kteří požadovali odluku Církve od státu. O to mu nešlo. Don Bosco zdůrazňoval toto rozlišování, aby bylo jasné, že Církev musí mít možnost žít za všech politických okolností. Církev nesmí ani v podmínkách protivenství a antiklerikalismu, ve kterých žil v 19. století v Turíně, podlehnout pokušení stáhnout se sama do sebe.

Don Bosco nikdy nezapřel svou věrnost k papeži, a to ani v době, která předcházela sjednocení Itálie, které bylo vedeno antiklerikálním hnutím a které se díky svobodným zednářům velice rozšířilo především v Piemontu. Naopak. On předával tuto věrnost i své mládeži. Přesto nikdy nevystoupil proti sjednocení Itálie, jak to v té době dělali téměř všichni katolíci. Proti tomu nebojoval. I on, který byl pod vlivem představ své doby, těžce nesl zrušení papežského státu. A přesto žil politikou »Otčenáše«. Především se staral o »záležitosti« Boží. Šlo mu především o to, aby mohl

své mládeži předat víru a zprostředkovat jí, co znamená událost Ježíše Krista. To mu umožňovalo velmi svobodný pohyb i ve světě, který byl zaměřen nepřátelsky. Musíme zde poukázat na jeho vztah k mocným osobnostem. Měl např. přátelský vztah ke Cavourovi a dalším. Tak mu sám Ratazzi poradil, aby založil kongregaci, ačkoliv jako ministr vydal rozhodnutí o potlačování všech řeholních řádů. Salesiáni měli být ve společnosti občany jako všichni ostatní, jak mu to naznačil Ratazzi: Nikoliv jako lidé, kteří žijí odděleně od světa ve zvláštních okolnostech, nýbrž jako lidé, kteří si »vyhrnuli rukávy«. Bylo to neuvěřitelné. V době, kdy řeholní společnosti byly hanobeny a potlačovány, Don Bosco založil novou, a to takovou, která byla navíc novátorská.

Don Bosco byl osobním zpovědníkem svých chlapců

Don Bosco byl »absolutně věrný papeži«. A přesto velice trpěl pod svým biskupem.

C. LARA: To souhlasí. Myslím, že to zavinila určitá »krátkozrakost« turínského arcibiskupa. Mons. Gastaldi se stal arcibiskupem na doporučení Dona Bosca. Don Bosco požíval tehdy ve Vatikáně velké vážnosti a mohl vyslovit »doporučení« pro biskupská jmenování. Mezi doporučenými, která podal, bylo i jméno Gastaldi. Když se však stal arcibiskupem, ukázalo se, že je »mimofádně krátkozraký«, a chtěl mít kongregaci výlučně pro svoji diecézi. Don Bosco měl naopak dalekosáhlé plány. Jeho cíl byl univerzální. A když chtěl vychovávat vlastní seminaristy a mít vlastní kněze, narazil na veliký odpor. Ten se ještě více vyhrcoval, když chtěl Bosco větší autonomii, když chtěl mít možnost disponovat se svými kněžími, jak to na základě božské inspirace odpovídalo jeho představám o všeobecné kongregaci. Nako-

Kardinál Rosalio José Castillo Lara

nec došlo k úplnému pronásledování. Je třeba připomenout, že biskup odňal Donu Boscovi povolení zpovídat. To bylo to nejhorší, co mohlo světce potkat, protože byl osobním zpovědníkem svých chlapců. Odejmout mu právo zpovídat bylo totéž jako odejmout mu možnost dýchat. Nesmímě tím trpěl. Následoval zákaz i pro další salesiány. Pronásledování bylo stále důraznější. I když se Don Bosco v Římě i jinde rozhodně hájil, nikdy neřekl veřejně ani slovo proti svému biskupovi. Naopak. Když jej Lev XIII. prosil, ve skutečnosti to Don Bosco přijal jako povinnost, neboť to byla prosba papeže, aby přistoupil na nerovné a nespravedlivé řešení, podřídil se a přijal je s velkou poslušností.

Umožnilo mu toto jednání, aby jeho kongregace, která byla činná na celém světě, získala rovnoprávnost v italských poměrech?

C. LARA: V žádném případě. Italská církev dluží Boscovi velmi mnoho. A to dělá pronásledování, která musel snášet, ještě těžší. Don Bosco dal italským diecézím ještě za svého života 2000 kněží. Nevedl svou kongregaci jako v nějakém uzavřeném ghettu, nýbrž sledoval situaci v Itálii s velkou pozorností. Dokladem jsou dlouhá jednání s italskou vládou o obsazení biskupských stolců.

U Dona Bosca je jeden zajímavý aspekt: jeho »proctví«. Tak čtete v druhém svazku jeho sebrané korespondence

dopis, ve kterém slibuje těm, kteří spolupracují při budování kongregace a při stavbě chrámu Panny Marie Pomocnice křesťanů, že budou uchráněni epidemie strašné cholery, která zachvátí Itálii. Co k tomu můžete říct?

C. LARA: Musím předeslat, že Don Bosco byl nanejvýše upřímná a poctivá osobnost. Nikdy netvrdil lehkovážně věci, o kterých by nebyl hluboce přesvědčen. Měl však neobvyčejný dar jasnovidectví a konání zázraků. Bůh může takové dary udělit, protože je Pánem prostoru a času. Don Bosco osvědčil dar prorocství při mnoha příležitostech. Tak předpověděl piemontskému rodu velký smutek, jak vyplývá z dosud nezveřejněného dopisu, uvedeného v první svazku, a k těmto úmrtím záhy skutečně došlo. Je těžké rozpoznat, kdy se jednalo o opravdová prorocství a kdy jen v průběhu rozhovoru vyslovil své mínění.

Pokud jde o jeho předpovědi o ochraně před cholerou, ty nepatří do kategorie prorocství, nýbrž jeho přesvědčení, že stavba kostela je věc, kterou si přeje Bůh, který s jistotou pomůže každému, kdo plní jeho vůli. Don Bosco např. prohlásil, že každý kámen kostela Panny Marie Pomocnice odpovídá jedné Boží milosti. A skutečně rukama Dona Bosca prošla přemíra Božích milostí i ve formě zázračných uzdravení. Měl skutečně mimořádný dar konat zázraky.

Pokud jde o prorocství, jedná se o velmi choulostivý problém: Je to dar, který Pán neuděluje nikdy jednotlivým světcům v tom smyslu, že to, co předpovědí, se ihned uskuteční. Během procesu svatořečení byly zkoumány mnohé případy, které předpověděl a které se skutečně staly.

Pak je tu aspekt Boscových snů. Mnohé z nich byly naučné příhody a podobenství, které měly znázornit určité pravdy víry. V jiných se naopak ukázal

dar prorocství. Např. sen, který měl o počátku misí v Patagonii. V jednom snu viděl skutečnost Latinské Ameriky. Předpověděl věci, o kterých nemohl vědět a které se jako pravdivé ověřují teprve nyní.

Například?

C. LARA: Místo, na kterém mělo vzniknout hlavní město Brazílie. Dále výskyt nafty v oblastech Latinské Ameriky. Jedná se o sen, který byl zajímavý i pro něho, neboť nikdy nebyl v Latinské Americe a nikdy se nezabýval studiem zeměpisných podrobností, a přesto popsal detaily, které nemohl znát.

Další zvláštností Dona Bosca je skutečnost, že vychoval mezi mládeží ty, kteří pak nejen dále vedli jeho dílo, což je normální, ale také zakládali samostatné kongregace, což se v Církvi stává zřídka. Čím působil Don Bosco na mládež, že z tohoto vztahu vzešla tak četná povolání?

C. LARA: Když jsem studoval počátkem padesátých let v Turíně, slyšel jsem jednou svědectví jednoho staříčkého profesora, který byl žákem Dona Bosca. Utkvěla mi v paměti jeho slova, která na mě hluboce zapůsobila: »Don Bosco nám představoval věčný život jako extrémně konkrétní skutečnost, které je možno se dotýkat. Bylo možno jít do nebe, jako když se nastupuje do vlaku. A tato představa byla velice přesvědčující.« Výchova, kterou Don Bosco zprostředkoval, byla proniknuta křesťanskou nadějí: věčný život byl hnací silou pro život zde na zemi. A mladí věděli, že ten, kdo k nim tímto způsobem promlouvá, je jako otec, který je miluje a který jim zasvětil svůj život. Taková osobnost každého neodolatelně přitahovala. A tak se to, co jim Don Bosco řekl, stávalo životní zkušeností. O co ale vůbec šlo? **O povolání ke svatosti.** Protože Don Bosco představoval chlapcům svatost jako něco

Bylo to neuvěřitelné. V době, kdy řeholní společnosti byly hanobeny a potlačovány, Don Bosco zakládá novou kongregaci...

fascinujícího, čeho člověk může dosáhnout. Příklad máme v Dominiku Saviovi. Ale Don Bosco řekl, že má mezi chlapci mnoho takových jako Dominik Savio, dokonce ještě lepších než on. V takovém prostředí, kde jej chlapci hluboce milovali, bylo zcela přirozené, že v nich vznikala touha být jako on. Tak se mu podařilo založit kongregaci, i když měl »pouze« mladé ve věku 17, 18, v nejlepším případě 19 let. K tomu bylo třeba velké odvahy. Je třeba si uvědomit, že tato kongregace, která vznikla bez prostředků v Piemontu v minulém století, se ještě za světcova života rozšířila k mnoha národům. V roce 1875 se vrhl do dobrodružství v Patagonii (Ohnivá země), což byla neslýchaná věc. Pro tak mladou a chudou kongregaci to bylo skutečně neobvyklé. A po Patagonii následovala takřka celá Latinská Amerika.

V této atmosféře se utvářeli nejen svatí salesiáni jako Don Rua, Don Rinaldi a mnozí další, ale také zakladatelé nových kongregací, např. Don Orione. Don Orione navštěvoval pátou třídu gymnázia, když Don Bosco zemřel. Byl by se rád stal salesiánem, ale Don Bosco, který snad viděl, že je povolán, aby založil novou kongregaci, jej odmítl a řekl, že je určen k jiným věcem. Bezprostředně po Boscově smrti, když byl světec ještě vystaven na sarkofágu v kapli baziliky Panny Marie

Pomocnice, uřezal si Don Orione při krájení chleba pravý ukazováček, který nutně potřeboval pro výkon kněžského povolání. Okamžitě utíkal k mrtvole Dona Bosca a přitiskl svůj zakrvácený prst k jeho rukám. Byl okamžitě uzdraven. Vedle Dona Orioneho je třeba jmenovat Dona Guanellu, zakladatele služebníků Božího milosrdenství, který byl tři roky salesiánem, dále sv. Leonarda Murialda, jeho vzácného spolupracovníka v oratoři sv. Ludvíka v prvních dnech salesiánského díla.

Eminence, poslední otázka. Udrželo se v kongregaci charisma Dona Bosca?

C. LARA: Tuto otázku byste měl položit spíše generálnímu představenému. Ale než jsem se stal biskupem a kardinálem, byl jsem jedenáct let profesorem církevního práva na salesiánské univerzitě a členem kapituly. Znam tedy kongregaci salesiánů na světové úrovni. A znalost mnoha děl a mnoha salesiánů ještě více prohloubila mou úctu k Donu Boscovi.

Než odpovím na tuto otázku, chtěl bych předeslat, že charisma každé kongregace prochází v průběhu doby vývojem. Někdy vystupují do popředí ty, jindy ony aspekty. Věřím, že charisma Dona Bosca se v tom podstatném na celém světě uchoválo. To platí především pro misiionáře třetího světa. Protože zde

Pokračování na str. 6

Apoštol tisku

Životopisů Dona Bosca vyšlo v češtině několik, nejznámější a nejvřelejší s titulem „Světce Don Bosco“ od Albertiho. Matice cyrilometodějská vydává k jubileu Dona Bosca Albertiho znovu. K svátku Dona Bosca jsme vybrali několik úryvků z kapitoly „Apoštol tisku“.

... Piemontem zmítaly v těch dobách myšlenky revoluční. Slova o volnosti, rovnosti a bratrství padala přívalem do davů a odevšad vanul ostrý proticírkevní duch. Každá revoluce považuje obyčejně, takřka pudově, Církev za svou největší překážku. Kněží, kteří nekřičeli s davem a nevyli s vlky, kteří nesouhlasili s názory různých Giobertiů a Mazziniů, byli vykřičeni za špatné vlastence. Nepřátelé církve vynutili roku 1848 na králi Karlu Albertovi rovnoprávnost valdenských s katolíky a doufali, že církev oslabí a zničí. Valdenští, podporovaní štědrostí protikatolické zavidlosti, zahájili po celém Piemontu horlivou činnost, aby co nejvíc katolíků odloudili z Církve do své sekty.

Proticírkevní nálada byla rozdmýchávána především tiskem. Deníky, týdeníky, brožurky, letáky zpracovávaly veřejné mínění, mátlý lidem hlavy a podkopávaly náboženský život. Zvláště mezi mládeží působil protikřesťanský tisk velikou zhoubou. Byl výtečně redigován a prodáván skoro zadarmo.

Don Bosco postřehl brzy nebezpečí hrozící z nekřesťanského tisku a chopil se pera již roku 1844. Ve Francii totéž činil známý Mons. de Ségur. Oba titi apoštolové si vzali za vzor sv.

Františka Saleského, který, když nemohl k svým ovečkám promluvit z kazatelny, psal náboženská pojednání a dával je v noci zatvřeným lidem do dveří.

u

Kromě nesčetných článků do časopisů napsal Don Bosco za svého života na 130 svazků různých spisů. Psal knihy dějepisné a vědecké, životopisy světců nebo lidí význačných, knihy asketické a konečně knihy katechetické; také povídky a divadelní hry. ... Dějepisné příručky na italských školách byly úmyslně sepsány tak, aby se mládež nedověděla o ničem, co velkého a užitečného Církev pro národ a pro lidskou společnost vykonala. Naopak, bylo v nich mnohé, co budilo proti Církvi odpor a pohrdání. Don Bosco napsal roku 1856 Dějepis italský. Kniha byla kritikou rozumných lidí přijata velmi vřele. Ministerstvo vyučování, ač bylo obsazeno lidmi Církvi nepřátelskými, poctilo knihu cenou 1000 lir. ... Tou knihou, přeloženou do angličtiny, způsobil Don Bosco velmi mnoho dobra. De Maistre nazýval tehdejší dějepisné příručky ustavičnými spiklenci proti pravdě. Don Bosco dal studující mládeži do rukou knihu, z které se dověděla

pravdu, radostnou a krásnou pravdu.

Boscovým plánem od mladosti bylo sepsat všeobecný církevní dějepis. Dal se do práce a z jeho pera vyšly šestidílné církevní dějiny. Tyto dějiny jsou i slohově pravým literárním klenotem. ...

Jeho radostí byly papežské životopisy od sv. Petra po sv. Silvestra I. V roce 1867, kdy katolický svět vzpomínal osmnáctistého výročí smrti sv. Petra, vydal Don Bosco knížku Svatopetrské výročí. Kdosi udal tehdy Dona Bosca v Římě, že v knize jsou bludy. Kniha měla být zakázána. Ale Pius IX., který Bosca znal a miloval, řekl: „Ne, ne! Chudák Don Bosco!“

Pravým mistrem byl Don Bosco v sepisování zdravých knih asketických. Jmenuji některé: Růženec sedmibolestný, Křížová cesta, Měsíc mariánský, Zjevení Panny Marie v La Salettě, Divy Matky Boží, vzývané pod názvem Pomocnice, Devět dní zasvěcených Panně Marii, Maria Pomocnice, Obláček karmelský.

u

Valdenští tehdy rozhazovali mezi lid plno letáků a proticírkevních spisů, které někdy velmi úlisným a zdánlivě nevinným způsobem, jindy přímo odváděly lid od katolické víry. Don Bosco vydával proti brožurkám a spisům valdenským brožurky katolické, nazvané „Letture cattoliche – Katolické čtení“. Jde o něco podobného, jako byly u nás frýdecké brožurky „Životem“. Každých čtrnáct dní vyšla nová brožurka, psaná lidově, laciná. Názvy některých brožur: Papež, Církev, Sv. přijímání, Milostivý rok, Církev katolická a její hierarchie, Všeobecné sněmy církevní a Církev katolická, Zpověď, Rozprava advokáta s protestantským pastorem. Některé brožury vyšly přímo z pera Boscova, jiné byly překlady brožur Segurových, jiné byly napsány od Boscových přátel. ... Don

Bosco dovedl sektářské plány a nepravdy tak pranýřovat a čelit jim, že církevní cenzorové se báli podepsat na podané jim práce, aby se nevydali v nebezpečí života. Pro kterousi brožuru našel Don Bosco cenzora až v diecézi ivrejské, cenzorové turínští mu rukopis zbaběle vraceli. ...

Tážeme se maně, kdy Don Bosco, sterými pracemi zasypáný, psal? Každou volnou chvíli, a když nestačil den, psal v noci. Často přišel sazeč pro rukopis, z kterého neměl Don Bosco ještě ani řádku. Sazeč oznamoval, že ráno musí rukopis být v tiskárně. Don Bosco klidně sazeče vyslechl a večer sedl ke stolku. Do rána byl rukopis hotov a v poledne téhož dne již četli čtenáři Boscovu práci. Don Bosco cestoval obyčejně s kufříkem sešitů, kartáčových otisků, opravoval otisky cestou na voze, ve vlaku, někde v koutku nádražní čekárny, i když okolo něho lidé lomozili a hlučeli. Jeho příslavečný klid mu napomáhal, že všude mohl duševně pracovat. Neměl ještě plnicí pero, měl však hlavu plnou bohatých vědomostí a vzácných myšlenek a posílal z cesty do tiskárny články a spisy psané leckdy tužkou na koleně.

u

Tisk, katolický tisk byl Donu Boscovi průbojnou a účinnou zbraní svatého apoštolátu, pro tisk se snažil všude získávat spolupracovníky, a když nastiňoval svým duchovním synům čtyřmi body způsob jejich apoštoltské činnosti, ukládal jim v jednom bodu i povinnost, aby apoštolovali rotačkou. „Z novin, z brožur, z románů a z povídek čerpá lid své názory náboženské, společenské a mravní, názory dobré i špatné,“ říkával Don Bosco, a proto mu nebyla pro katolický tisk žádná oběť těžká. Proto od r. 1865 hledal a budil všude spisovatelská nadání u svých žáků a přátel, vybíchoval takřka všechny síly, aby pracovali k povznesení katolického

UCHOPIT NEBE DO RUKOU – pokračování ze str. 6

je nasazení salesiánů pro výchovu chudé mládeže nejsilnější. Myslím na světadíly jako Afrika a Latinská Amerika.

Ano, obecně vzato zůstala zachována věrnost učení Dona Bosca. I když je tu věc, která zavdává příčinu ke starostem. Tlak okolností přinutil salesiány, že se otevřeli farním struk-

turám, a mnozí jsou přesvědčeni, že se tak stalo nad míru, když salesiáni převzali místa ve správě a řízení. Charismatem salesiánů je však výchova mládeže. Každopádně však je i dnes ještě možno setkat se s mimořádným charismatem Dona Bosca.

30giorni 1/97

tisku. Jednou provázal Don Bosco svými už zvelebenými tiskařskými závody turínskými mladého kněze milánského, profesora tamějšího semináře, Dona Rattiho, později Pia XI. – A Sv. otec vždy vzpomínal na nadšená slova Boscova: „Co tisku se týká, chci kráčet v čele všeho pokroku.“

u

Brožurkami „Katolické čtení“ vzbudil Don Bosco hrozné nepřátelství u turínských sektářů. Každá sekta vzniká z nedostatku lásky. Nedostatek lásky se mění brzo v zavlou nánávist, která sektu udržuje při životě a nutká k práci. Valdenští pastoremé šířili svou sektu brožurkami „Evangelické čtení“. Brožurky Boscovy jim strašně škodily. Lidé je přímo hltali, evangelické odmítali. Pastoremé zuřili proti Donu Boscovi a přemýšleli, jak jeho činnost překazít.

u

Jednu srpnovou neděli roku 1853 před polednem přišli do ústavu dva páni žádající mluvit s Donem Boscem. Některým hochům byli podezřelí, proto si stoupli k Boscovým dveřím na stráž; mezi nimi byl i Cagliari. Jeden z pánů byl valdenský pastor. Napřed se obdivovali slohu a vědomostem Dona Bosca, ale najednou praví: „Důstojnosti, zanechte svých „Katolických čtení“ a pište o něčem jiném, pište o dějepise, něco z fyziky, ze zeměpisu. Poslechnete-li nás, budete se mít dobře i se svým ústavem. Zde máte první příspěvek na ústav a další dostanete. Ujistiťujeme vás, jindy dostanete dary větší.“ A pastor kladl na stůl čtyři tisícovky.

Don Bosco se peněz ani nedotkl. „Zasvětil jsem se cele,“ pravil, „službám Církvi katolické a duším, a v té službě vytrvám do smrti.“

„Nejednáte dobře a urážíte nás,“ řekli Boscovi hosté, a to hlasem už zlostným. „Však uvidíte, co se vám stane. Pohnete-li

se z domu, živý se nevrátíte, rozumíte?“ A hrozili ještě hůř.

„Pánové, vidím, že neznáte katolické kněze. Katolický kněz pracuje rád pro Pána Boha, a kdyby měl ve své službě i padnout, považoval by smrt v povinnosti za největší štěstí a za největší slávu. Nic mi nehrozte, směji se vaším hrozbám.“

Oba páni se ještě víc rozzlobili, a už se chystali na Dona Bosca vrhnout. Don Bosco rychle postavil mezi sebe a rozkacené valdenské židli a drže ji za lenoch, pravil: „Kdybych chtěl na vás zkoušet svou sílu, přišla by vám tuze draho opovážlivost, s jakou rušíte klid svobodného občana v jeho domě. Ale silou kněžskou jsou trpělivost a odpuštění. Je však čas, abychom skončili, račte odejít.“ Don Bosco je obešel obloukem ke dveřím, otevřel, a když uviděl za dveřmi několik hochů, zavolal na Josefa Buzettiho: „Zaved ty pány až k bráně, nevyznají se na schodech.“

Valdenští blýskli po Donu Boscovi očima a odešli s výhrůzkou: „Však se uvidíme ve chvíli příhodnější!“

Do Turína se nastěhoval odpadlý kněz Don Ambrogio. Dal se do služeb sektářů, pořádal na náměstích tábory a chrtil nánávist proti Církvi a kněžím. Velmi rád přednášel před branami kostelů a klášterů. Nic mu nebylo svaté, vše tupil, všemu se rouhal. Přišel také do Valdocca před salesiánský ústav a spustil svou rouhavou řeč. Luza jej doprovodila a dotvrzovala odpadlíkovu řeč křikem a surovými nadávkami na kněze, a nakonec nadávala i Donu Boscovi samému. Chovanci Boscovi byli sotva živí. Don Bosco nebyl doma a venku před branou do dvora taková hrůza. Jakmile Don Bosco přišel, vypravovali mu, co se stalo. Don Bosco klidně vše vyslechl a pravil: „Měli jste vzít nástroje a hrát. Až přijde podruhé, zahrejte na dvoře několik pochodů, přehlušíte ho a bude pokoj.“ Brzo zahrál Don Bosco odpad-

lému knězi brožurkou: „Kdo je Don Ambrogio? Rozmluva ho-liče s bohoslovcem.“

Výhrůžky valdenských pánů se brzo splnily. Roku 1848 na jaře, za krásného nedělního odpoledne, vyučoval Don Bosco ještě v původní kapli u Pinardů hochy katechismu. Okna kaple hleděla na dvůr ohrazený zídou. K zídce se přiblížili dva pobudové, jeden dřepnul, druhý se postavil na jeho záda, namířil puškou na Dona Bosca, kterého viděl oknem, jak vyučuje, a vypálil. Rána třeskla, prorazila okno, proletěla Donu Boscovi mezi levou rukou a bokem a uvízla v omítce protější stěny. Kluci zůstali jako ohromeni, pak se dali do pláče a křiku. Don Bosco zůstal klidný: „Pokračujeme, děti. Ten člověk je špatný muzikant. Ale hleďte, kdyby mu Panna Maria nebyla srazila pušku, byl by mě zabil. Zdálo se mi, jako by mě zde někdo zatáhl za kleriku. Opravdu, mám prostřelený rukáv na klerice a zde na boku také kulka proletěla. Škoda kleriky, už jinou nemám. Ubohá kleriko, je mi tě líto.“

Případů, kdy život Dona Bosca byl v hrozném nebezpečí, je mnoho. Dosvědčují, jak Boscov dílo bylo peklu nepohodlné. Nebe však bdělo nad svým věrným služebníkem a podivuhodně jej chránilo proti všem úkladům.

Ústav Boscův stál tehdy, jak již víme, daleko za městem a takřka osamocen. Tu a tam rostly skupiny moruší nebo akátové křoví, sem tam byla nějaká putyka, pověsti ne nejlepší. Pro lotry a zloděje bylo toto okolí jako stvořené. Nejednou se doma třásla maminka Markéta strachem, když se Don Bosco dlouho z města nevracel. Jít do Valdocca bylo nebezpečné ve dne, co teprve v noci! Podzimního večera roku 1852 se vracel Don Bosco z města. Bylo už tma. Najednou cítí, že se k němu něco tlačí. Bylo to velké psisko, vlčák, asi metr vysoký, uši dopředu zašpičatělé. Bosco se napřed psa lekl, ale

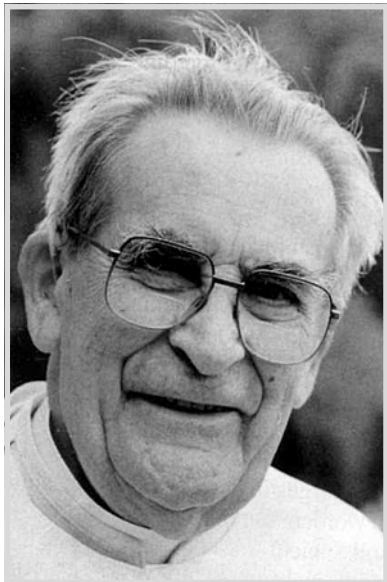
pes byl přítulný, pohladil ho a pes, který dával psím způsobem najevo, že je rád, provázal Dona Bosca domů. U ústavní brány se obrátil a zmizel ve tmě. A tak se dělo dlouho každý večer. Kdykoli se Don Bosco pozdě vracel domů, kde se vzal, tu se vzal, pes kráčel vedle něho. Protože měl sivou srst, říkal psovi Grigio, po piemontsky i Gris, česky Sivák.

Sivák několikrát zachránil Donu Boscovi život. Jednou v zimě večer spěchal Don Bosco domů z města. Kráčel korzem královny Markéty. Byla už tma, ale přece zpozoroval, že za stromem, k němuž se blížil, se někdo pohnul. Vtom třeskla střelná rána. Za ní druhá. Obě rány se však minuly cíle. Vrah odhodil pušku a vrhl se na Dona Bosca. Už jej srazil k zemi a škrtil. V okamžiku se ozvalo děsné zavytí a Sivák skočil vrahovi na záda. Vrah pustil Dona Bosca, taktak ze sebe setřásl psa a zmizel ve tmě. Don Bosco se vzpamatoval po hrozném okamžiku, pohladil klidného již psa a spěchal, co mu nohy stačily, i se psem do Valdocca.

Podivný pes! Když ustaly vražedné útoky valdenských na Dona Bosca, už se Sivák ani neukázal. Dvacet sedm let nebylo po Sivákovi ani stopy. Až v roce 1883 se objevil Sivák zase. Don Bosco přijel s jedním ze svých salesiánských kněží pozdním vlakem do Bordighery. Na nádraží nepřišel nikdo naproti a Don Bosco neznal cestu. K tomu byla tma jako v pytli a přšelo. Don Bosco vyšel z nádraží, nikde živé duše. Vtom se ozval štěkot a k Donu Boscovi se lísal Sivák! Dovedeme si představit, jak radostně Don Bosco Siváka pohladil. Sivák dovedl Dona Bosca až do salesiánského ústavu a víckrát se už neukázal.

Sivák je tajemstvím Boží Prozřetelnosti, která chránila život Dona Bosca proti vražedným úkladům nepřátel.

u

Kdo přijme jedno z těchto maličkých, mne přijímá

2. část interview s P. Werenfriedem van Straaten

Chtěl bych se ještě jednou vrátit k tomu, co jste označil jako největší nebezpečí pro lidstvo a Církev, totiž k úpadku mravů. Ve vašich kázáních zaznívají tvrdá slova na adresu potratů...

Ano. V tom spočívá veliké pohoršení, katastrofa pro lidi, jak pro jednotlivce, tak pro společnost. Kolik mužů a žen musí sklopit hlavu, když slyší starou zprávu o Herodovi a vraždách, kterých se dopustil na nevinných dětech? Betlémským matkám vytrhli děti z náruče. Některé matky při tom zemřely, protože meč zasáhl nejdříve je. A jiné zemřely, protože jejich srdce neuneslo, když viděly umírat své děti. Ale co dělají dnes nespočetné páry a dokonce i manželé? Zákeřně vraždí to, co má v mateřském lůně teprve svůj počátek. Dělají to snad kvůli své postavě? Dělají to, protože je poslal k vodě muž, který se sice nejdříve choval k ženě jako zamilovaný, ale nyní nemá zájem na jejím mateřství? Dělají to, protože nechtějí přijít o luxus privilegované třídy, ačkoliv více než 90 % všech lidí si musí odepřít více než jen takový luxus? Dělají to ze strachu z bolestí, ze starostí a odpovědnosti? Co se z nich stane? Neplodné stromy, o kterých je psáno, že budou poraženy. Květiny bez semen, lidé bez cíle, duše plné hanby. A když přijdou dni, že by je

mohla potěšit alespoň ručička dítěte, kdy by dětský pohled mohl všechno napravit, mohou jenom plakat pro maličké, kterých se zřekli nebo kterým dokonce vzali život.

Mnoho lidí nechápe, proč se právě Církev tak velice zasazuje o děti, ať už narozené, nebo nenarozené. Co jim řeknete?

Bůh je přítelem maličkých. Pohnutí, které cítíme, když poznáváme v dětských očích odlesk ztraceného ráje, je jen bleďý odraz toho, co v nich nachází Pán, když vidí čistotu své vlastní bytosti, jak se zrcadlí v jejich nedotčené duši. Proto Pán chce, aby se dětem, jimž patří nebeské království, nebránilo k němu přicházet. A nejsilnější vyjádření této něžnosti, o kterém máme od Pána zprávu, se týká neznámého dítěte, které *vzal do své náruče*, jak o tom čteme u sv. Marka. Miloval je tak nesmírně, že se s ním ztotožnil v ohromujícím ujištění: *Kdo přijme takové dítě v mém jménu, mne přijímá*. Tím předpisuje lidem stejnou úctu, péči a lásku k dětem, jakou jsou povinni jemu samému. On sám chce být zárukou, že se jim nic zlého nestane. A protože předvídal, co nesvědomy zhoupci a vrahové mohou udělat jeho chráněncům, vrhl do světa tato tvrdá slova: *Kdo by pohoršil jedno z těchto maličkých, tomu by bylo lépe, kdyby mu uvázali*

na krk mlýnský kámen a ponořili ho do mořské hlubiny.

Není to také politická otázka? Co může udělat Církev, aby pozvedla ve vědomí lidí úctu k dětem a k životu?

Musí odporovat. Je to akt statečnosti, podle sv. Tomáše Akvinského statečnost je nejdůležitějším činem. Církev musí jasně a zřetelně pranýřovat bezpráví. Musí rezignovat na časné výhody. Může mlčky strpět krádež pozemských práv. A vědoma si viny a hříchů svých věřících, může se pokořit před despoty, jejichž ruce jsou zbroceny krví milionů, neboť v nich vidí metlu trestajícího Boha. Ale nikdy nesmí dát na pospas na stůl politiky nezadatelná Boží práva. Nikdy se nesmí podvolit, že bude dělat a učit jenom to, co jí dovolí ti, kdo se vzbouřili proti Bohu. Církev má své vlastní božské zákony, svou vlastní dynamiku. Musí předkládat požadavky, které Bůh klade na lidský rod a upozorňovat na ně každou generaci. I dnešní generaci. I ministry, poslance, profesory i kněze, kteří již nekrácejí po Božích cestách. Kvůli falešnému míru nesmí zapřít tuto svoji povinnost. Musí chránit dítě, v nutném případě i uprchnout před Herodem, ale nesmí dítě vydat vrahům.

To, že nenarozené dítě je anonymní a neviditelné, že nemůže křičet a bránit se, zavolat policii anebo se obrátit o pomoc k poslancům a ministrům, to není ještě žádný důvod k tomu, abychom je nechali zabít. Naopak, jsou to důvody, abychom právo na existenci hájili ještě energičtěji. Právo na existenci každého života, ať už je mladý nebo starý, zdravý nebo zraněný, je nedotknutelné. Není možno v zájmu někoho jiného tento život přímo napadnout. Povinnost respektovat a chránit právo na život patří k dvoutisíciletému dědictví křesťanství. Právo na život je absolutní. Liberalizace potratových

zákonů se pokouší je relativizovat. Zde jsou nahodány samy kořeny křesťanské kultury.

Vaše slova odporují veřejnému, anebo přinejmenším velké části veřejného mínění a dnešním zákonům. Ty vycházejí z toho, že žena má právo rozhodovat, co se má stát s jejím tělem.

To je omyl. Dítě v jejím lůně není součástí jejího těla, to není nějaká mandle nebo slepé střevo. To je autonomní lidská bytost, která našla v jejím lůně útočiště do té doby, dokud nebude natolik zralá, aby mohla žít mimo mateřské lůno. I věda nám říká: Od samotného počátku jeho existence v okamžiku početí je přesně stanoven každíčký detail jeho vnějšího zjevu, barva vlasů, očí, tvar rukou, otisky prstů, pohlaví, krevní skupina, všechno je přesně určeno. Je zde genetická identita, která všechno stanoví. Svou životní cestu začal suverénní a neopakovatelný lidský jedinec. Nikdo nemá právo jej na této cestě zadržet. Dosud nenarozené dítě je dítě. Žádná žena se neptá lékaře: »Jak se vede mému embryu?« Ptá se na »dítě«, na tuto osobu, na nového člověka.

Jeden z argumentů zní, že se to tak jako tak děje, a je proto lepší postavit potrat pod kontrolu zákona...

To je znamení velkého zmatku, jestliže někdo bere vážně takové argumenty. Přece krádeže, loupežná přepadení a únosy letadel také nedostaneme pod kontrolu, jestliže je v omezené míře připustíme podle principu: Když už, tak podle pořádku. To je absurdní.

Církvi se vyčítá, že je tvrdá, že nemá pochopení pro nouzi žen, že se drží jen abstraktního principu práva na život.

Nejde o žádný abstraktní zákon, jde o konkrétní život milionů dětí, které již jsou zde. To je skutečnost z těla a krve, žádná abstraktní záležitost. Kromě

toho tato námitka vychází z předpokladu, že život má a může přinášet jen blahobyt a že všechny těžkosti je třeba odstranit. Taková teze je cizí světu i životu. Je sice pravda, že pokud je to možné, musíme se vyhýbat utrpení. Nikoliv však za každou cenu. Život bez těžkostí neexistuje. Byl by to život bez odpovědnosti, bez nasazení a dokonce bez lásky, protože láska vždycky znamená sebeobětování. Křesťanský život bez kříže je nemyslitelný. Křesťan musí být připraven vzít na sebe i těžkosti a zkoušky, které jsou spojeny s manželstvím. Věřím, že z něho udělají lepšího Kristova učedníka. Ví dokonce, že existují zkoušky, které jsou z lidského hlediska k neunesení. Dostávají svůj smysl jen z křesťanského zřetele, a tak se stávají snesitelnými. V tom nás Kristus předešel. Vzal na sebe kříž, který byl lidsky neunesitelný. Jeho učedníci, kteří se ve větší nebo menší míře podílejí na jeho kříži, dostávají jeho sílu, aby jej unesli.

A pochopení pro nouzi ženy?

Já mám docela pochopení pro tíživé situace, ve kterých jsou dívky a ženy bezradné a věří, že tento kříž nemohou unést. Nesoudím nic o jejich subjektivní vině. Věřím dokonce, že vina pyšných rodičů, kteří tlačí své dítě k potratu kvůli lidskému selhání, je mnohem větší, než vina jejich dítěte, které je v zoufalé situaci. Také necitelnost těch, kteří jsou vždy ochotni ukamenovat hříšnici, je před Bohem mnohem těžší, než vina ženy, která v panice potratí. Ale při všem porozumění nemohu zamlčet Boží přikázání *Nezabiješ!* jenom proto, že je to těžké právě je zachovat. I při své hříšnosti musím následovat příklad Krista, který nestrpěl, aby se zrušil Boží zákon, který přece nikoho nenutí. On kajícím hříšníkům vždy odpouští, ale ustavičně také opakuje: *Jdi a už více nehřeš!* A on chce, abychom my kněží dělalí nad hlavami hříšníků znamení odpuštění, až se naše ruce znají žehnáním.

Je takřka všeobecné mínění, jak v politice, tak ve sdělovacích prostředcích, že eugenická indikace je pochopitelná a lze ji doporučit. Ostatně postižené dítě by nemohlo žít plným životem.

Především nemůžeme s absolutní jistotou říct, zda dítě přijde na svět opravdu s vadou, a není to strašné zabít tuhle zcela zdravých dětí, jen abychom měli jistotu, že žádné postižené dítě nezatíží naši společnost? A pak, ochmuté dítě, slepé děvče nebo hluchoněmý hoch nejsou postaveni mezi nás zbytečně. V civilizovaném státě se slabší nezabíjejí, ale chrání. Často se stává, že postižené dítě je centrem rodinného života a probouzí tam samovolně velkou dobrotu a lásku. Kdo může popřít, že takové dítě je přínosem pro život, že samo prožívá mnoho dobrého, a že tedy může žít docela plným životem? Plnost pro nás všechny, i pro postižené dítě, přijde na věčnosti. To je náš úkol: pomáhat rodinám, osamělým matkám a ot-

cům, aby mohli vést radostný a lidsky důstojný život.

Nedůvěřujte nikomu, kdo kvůli své moci a svým náhledům nechává usmrcovat děti. Nedůvěřujte jim, ať patří k jakékoliv straně nebo funkci. Nedejme se obalamutit živou propagandou médií a úsměvem dnešních katů. My máme dítě přijímat a udělat mu místo ve svém srdci. U nás křesťanů nesmí platit, co čteme v evangeliu sv. Jana: Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali. Naopak, mělo by být pro nás příznačné: Těm pak, kteří ho přijali, dal moc stát se Božími dětmi.

*Rozhovor vedl
Jürgen Liminski
Podle Der Fels 12/98
Překlad -Iš-*

Jsou to přece moji přátelé!

Když jsme se před několika lety přestěhovali do blízkosti Paříže, objevila naše rodina tradici slavení dětských narozenin. Stalo se to snem mých dětí. Protože jsem neoplývala penězi ani zdravím, měla jsem strach z výdajů a námahy spojené s přípravou dětské slavnosti, až jsem se konečně rozhodla, že zorganizujeme slavnost k synovým osmým narozeninám.

Všechno jsme společně připravovali. On sám rozeslal dvanáct pozvánek, ozdobil koláč a zabalil malé dárečky na způsob chudých lidí: (zabalit maličkost do krásného papíru a přibalit hodně lásky). Maminka jednoho pozvaného dítěte nám oznámila, že její syn nemůže přijít. Tak jsem čekali jedenáct hostů.

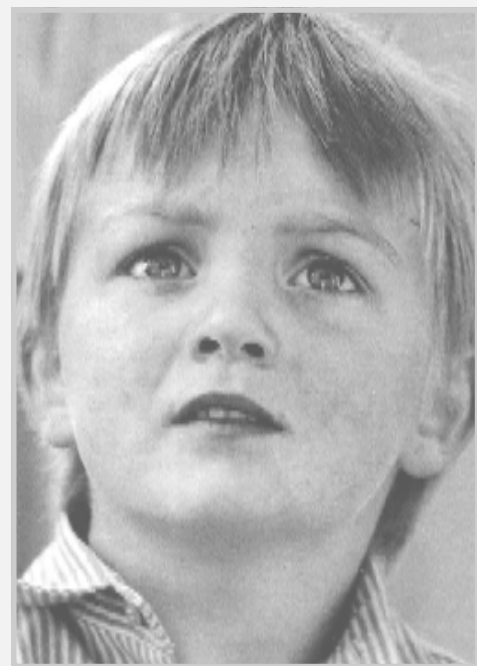
Konečně přišel velký den. Ve 14 hod. jsme byli připraveni a ozvalo se první zazvonění. Za čtvrt hodiny přišlo další dítě a pak... pak už nikdo. Nedočkavost mého dítěte udělala místo velké starosti a konečně ještě většímu nepochopení. Pokoušela jsem mu to vysvětlit, ale marně. »Mami, oni ur-

čitě přijdou, jsou to přece moji přátelé!« Nikdy nezapomenu na slzy svého dítěte, když ukrojil jen tři kousky krásně nazdobeného koláče. Žádný hněv, žádná vzbušení, (to by byla moje reakce), jenom hluboké ohromení: »Jsou to přece moji přátelé!«

Od toho dne pokaždé, když jsem neodpověděla na pozvání mého milovaného Pána Ježíše, vidím před sebou slzy osmiletého dítěte. Hloubka zranění nezávisí na tvrdosti úderu, ale na citlivosti toho, kdo ránu obdržel. Když šlápnu na židli, nic necítím. Když ale šlápnu psovi na nohu, bolestně zavýje. A co teprve, když jde o Boží Srdce probodené kopím...

Nejmenší poklesek naší lásky zraňuje Boha nekonečně, protože Lásky je nekonečná. A tak je pro mne stále více a více nemožné nejit na setkání lásky. Chtěla bych vysvětlit všem křesťanům, pro které nemá nedělní bohoslužba prvořadou důležitostí, jak velice na ně čeká náš Bůh, aby je obdaroval, a ani si nechce představit, že by nepřišli...

Bernardetta Pedronová, -fel-, překlad -Iš-

»Mami, oni určitě přijdou, jsou to přece moji přátelé!«

Sestra Emanuela píše

1. prosince 1998

Pochválen buď Ježíš!

Na výzvu Jana Pavla II. jsme vstoupili do „roku Otce, než dospějeme k Velkému jubileu. Maria ze své strany nám dává „1000 znamení“, že nás chce ponořit do toho, kdo otvírá srdce, láme blokády vzniklé rozpadem rodin, strachem, odmítáním autority, špatnými příklady...“

Má přítelkyně Helga (Mexico) udělala nověnu k otci Piovi, aby se mohla dostat do Medžugorje. (Tip pro ty, kdo nemají peníze na cestu!) Otec Pio podnítil její přátele, aby jí zaplatili letenku. Medžugorje pro ni bylo „jako předsíň nebe“. Po svém návratu chtěla číst vše, co se týká Medžugorje, a objevila překvapující věc: Gospa vytvořila modlitební skupinu mladých a vysvětlila jim Otčenáš. „Neumíte se modlit Otčenáš,“ řekla jim. A dala jim tehdy pokyn během celého týdne se modlit jedině Otčenáš, aby se naučili modlit se ho pomalu, srdcem. Když se ti mladí začali takhle modlit, zjistili, že některé prosby Otčenáše jim zadržávaly a že do nich nemohli opravdu vložit srdce. Například někteří se nemohli upřímně modlit „buď vůle tvá“, jiní „odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme...“

Helga svědčí: „Tento příběh mě tak hluboce oslovil, že jsem se rozhodla žít i já, začínaje zítřkem, tuto zkušenost. Ale jaké bylo mé překvapení, že nejsem schopna vyslovit ani první slova této modlitby: „Otče náš!“ Zkouším a zkouším, ale je nemožné oslovit Boha „můj Otče“. Začala jsem přemýšlet a vzpomněla jsem si, že v důsledku rozvodu mých rodičů mi můj otec nebyl nablízku, když jsem ho nejvíc potřebovala. Velmi rychle mi stoupl do srdce opravdový hněv proti Bohu, který dovolil, aby mi chyběl otec, a řekla jsem mu: „Jak mě můžeš žádat, abych tě

nazývala Otcem, když ani nevím, co to je, mít otce?! Ty dobře víš, že táta nás opustil, když mi bylo 6 let, a že ho prakticky neznám, jelikož se znovu oženil a nikdy se o nás nezajímal!“

Celý týden jsem takhle pokračovala v obviňování Boha, ale pozvolna jsem mohla začít odpouštět. Nejdřív jsem odpustila Bohu, že nechal mé rodiče se rozvést, pak jsem ho žádala o milost, aby odpustil mým rodičům, že neudělali, co bylo třeba, aby zachránili své manželství; a konečně o milost odpustit mému otci, že nás opustil. Den nato při mši sv. nemohu věřit svým uším: Evangelium bylo právě to, kde Ježíš učí apoštolů se modlit a říká jim: „Když se modlíte, říkejte: Otče náš.“

Když jsem se autem vracela domů, cítila jsem naléhavou potřebu křičet nahlas, vši silou: „Otče náš! Ano, ty jsi můj Otec, můj milovaný Otec, můj nebeský Tatínek, miluji tě, nesmím tě miluji. Prosím tě, odpusť mi, že jsem tě nikdy neoslovila „Otče“ celým srdcem, až dosud!“

O pět let později obdržela Helga milost, o kterou prosila: vidět svého otce a moci mu vyjádřit své odpuštění, že je opustil. Byla dokonce nástrojem jeho obrácení na smrtelném lůžku a on usnul v Pánu, když se předtím usmířil s celou rodinou. Tak působí Gospiny Otčenáše!

Drahá Gospo, od tebe se chceme naučit, jak říkat „Otče“!
Sestra Emanuela

1. 1. 1999,
svátek Matky Boží

Pochválen buď
Ježíš a Maria!

Tento první den v roce vám z celého srdce přeji: Mír každému, mír vaší rodině, mír světu! Často však naše přání míru zůstávají mrtvou literou a nemění nic na konkrétních situacích, které nás mnohdy sklíčuují,

a mnozí jsou unaveni opakovanou výzvou „modlit se za mír“. Po 17 letech zjevení chtějí něco nového. Ale pravý mír, to je mnohem víc, než si myslíme a prožíváme. V dějinách spásy je to, co Bůh dává svým dětem, pojmenováno „šalom“. A když se podíváme na hebrejský kořen tohoto slova, chápeme, jaký nádherný dar nám tu Bůh dává; to nemá co dělat s nepřítomností konfliktu a potíží, ani s (pouhým) lidským klidem, který je stále ohrožen eventuálním vpádem zla.

Šalom připomíná úplnost, plnost. Ten, kdo má šalom, je naplněn milostí a v hloubi své bytosti se těší Boží plnosti. Opak tohoto stavu šalomu není válka, jak často myslíme, ale prázdnota. Ten, kdo nemá šalom, je frustrován, trpí tím, že mu stále něco chybí, a tato prázdnota přitahuje nespokojenost a nenávisť, válku a každý jiný nepřítelův jed. Prosit o šalom, to je tedy modlit se za to, aby naše srdce, naše rodiny a svět byly naplněny Bohem; to je modlit se za uzdravení z prázdnoty a jejich neblahých následků. To je nenechat už místo nepříteli, který chce válku a číhá na naši prázdnotu a nenaplněnost, aby se v nás ubytoval. Když Maria ukázala dětem nebe, řekla jim: „Hleďte, jak jsou ti lidé šťastní, nic jim nechybí.“ Ano, mír, to už je tato plnost nebe, která se do nás vlévá. Bouře a konflikty, které nás obklopují, jsou málo, nic už neotřese naším pokojem (šalom)... To je přání mého srdce pro každého!

Modleme se za zdraví našeho drahého Dona Angela Mutiho, redaktora „Eco di Medjugorje“, které vychází v 15 řečech. Kež mu Pán dá sílu pokračovat v jeho krásném apoštolátu pro Gospu. Je v nemocnici (v Itálii) a jeho budoucnost je v Božích rukou. Vzkazuje, že nám všem žehná.

Vicka zakusila v těchto týdnech velké bolesti. Musela pře-

rušit svá setkání s poutníky a zůstat ležet (bolesti v zádech způsobené špatným pohybem). Její zotavení vyžaduje čas. Ona, která tak neúnavně chodila navštěvovat nemocné, aby je povzbudila a svědčila jim o Ježíšově a Mariině lásce, pro ně nyní dělá mnohem víc: svými bolestmi se podílí na jejich údělu a modlí se víc než kdy jindy.

Vicka poznala už v 80. letech akutní fyzické bolesti a Gospa ji tehdy poučila o netušené hodnotě bolesti, když je obětována Bohu. „Velmi málo je těch, kdo chápou velikou hodnotu utrpení,“ řekla jí. „Kdyby věděli, kolik milostí přináší obětovaná bolest jim samotným a druhým!“ – Vicka ví ze zkušenosti, že takto prožívané utrpení se stává „cestou radosti“.

Podle naší krásné tradice jsme vzývali Ducha sv. a vytáhli si z košíku jméno svatého, který bude průvodcem a ochráncem „dětí Medžugorje“ v roce 1999. Je to jedno dítě: sv. Dominik Savio! Žil v blízkosti sv. Jana Boska a zemřel ve věku 15 let. „Nejsem schopen velkých věcí, ale co mohu, to chci dělat k větší slávě Boží.“

Pro vaše modlitební setkání v rodině či skupině napište na papírky jména svatých a umožněte každému, aby jeden dostal. Svati jsou naši velcí přátelé, dychtiví pomáhat nám; a tento jednoduchý prostředek je pro toho, kdo ho přijme s důvěrou dítěte, zdrojem milostí.

Jeden kněz ve spojení s Medžugorje navštěvuje padesátiletého vězně, který byl pro své zločiny odsouzen na doživotí. Ve vězení se obrátil. Radostí tohoto člověka je strávit večer 5 hodin v modlitbě, v rozhovoru s Ježíšem.

„Kdo je pro tebe Ježíš?“ ptá se ho ten kněz. – „Ježíš? Všechno se pro mne změnilo ten den, kdy jsem pochopil, že Ježíš byl dítě a že toto Dítě stvořilo svět!“

Drahé Dítě Ježíši, sedíce u jeslí, neúnavně se ti klaníme!
Sestra Emanuela

Heřman Josef

Vilém Hünermann

XXVII.

O službě, o pokání a o zázraku míru

„Otec Heřman se ujme obsluhování u stolu a otec Arnulf mu s tím bude pomáhat!“ Tak určil probošt Werner při shromáždění kapituly, kterého se zúčastnili i novokněží.

Šibalský úsměv přeběhl přes tváře mnichů, když slyšeli toto rozhodnutí. Probošt dal k sobě protiklady – štíhlého Heřmana a tlustého Arnulfa.

„Hubená a tučná léta!“ šeptal otec Albert svému sousedovi, černovlasému Antonovi.

„Oba mi připomínají mého patrona!“ smál se Anton.

„Když ti dva budou obsluhovat u stolu, bude to vypadat, jako kdyby přišel svatý Antonín, přísný poustevník, a za ním tučné, kulaté prasátko!“

„Ty máš ale nápady!“ šeptal Albert s předstíraným rozhořčením. „Jak můžeš tak bez lásky mluvit o našem širokém spolubratrovi?“

„Ó, to, podle čeho srovnávám, je pouze tuk!“ opětoval žert Anton.

Mezitím rozdělával probošt další služby v klášteře. Otec Theobald byl jmenován sakristánem a Albert knihovníkem.

„Otec Anton bude pomáhat starému otci Erwinovi při opisování bible. Tak bude mít příležitost trochu hlídat svůj ukvapený jazyk, protože náš otec Erwin je bohužel hluchý jako pařez.“

„Tady máš svůj tuk!“ smál se Albert.

„Otec Konrád jede zítra do Mariengartenu, kde vezme fríské osadníky do Čech. Všechno ostatní se dozví až tam.“ Srdce Konrádovo se mocně rozbušilo. Ale pak zazářila z jeho očí velká radost.

„Staň se, staň se!“ koktaly jeho rty. To byla vždy jeho taj-

ná touha, jeho největší přání, být poslán na východ jako průkopník Boží. Země hrdinů – to byla ta nová země na východě. Potem a krví byla polita každá stopa. Mniši a osadníci, kteří doprovázeli průkopníky v hábitech, vytvořili hradbu proti dotírající smrti Tatarů a Mongolů, hraniční hradbu pro říši a křesťanství.

Kdo zde oral pluhem, musel mít u sebe i meč. Mnozí zde již zemřeli nouzí a násilnou rukou, ale stále další je nahrazovali s odhodlaností v srdci. Jet na východ byla velká čest pro každého premonstráta. Proto po skončení kapituly všichni přáli zvolenému mnoho štěstí.

„Musíš mnoho opustit, Konráde, svoji vlast!“ řekl Heřman, když mu podával ruku.

„Co je to všechno ve srovnání s krásným posláním získávat pro Boha novou zemi!“ řekl mu vážně jinak veselý spolubratr. „A k tomu jsem doma všude tam, kde nosím oděv svatého Norberta.“ Pak se v něm ale opět probudil šibal: „Jistě budu kolikrát vzpomínat na plné hrnce masa v Egyptě, které budeš spolu s tlustým Arnulfem nosit na zdejší stůl.“

„Ach, krásný úřad mi určil probošt!“ zanařikal Heřman.

„Dobré místo, je to dobré místo!“ mínil Arnulf, který právě přišel a spokojeně si třel tlusté ruce. „Být v tak blízkém postavení ke kuchyni, to je báječné místo!“

„Nevím, jestli vůně z kuchyně budou zvláště podporovat ducha společenství.“

„Ale, jdi mi k šípku!“ opáčil Arnulf. „Poustevna v Duvenhorstu je volná!“

„Není to moudré a poctivé, posmívat se věcem, kterým člověk nerozumí!“ řekl přísně Heřman. „Mezi poustevníky je mnoho poctivých a šlechetných

lidí. Ti vědí, že naše doba, která je obtěžkána vinami lidí, potřebuje pokání. Kdo věří v Kristův kříž, nemůže se vysmívat pokání. Je to něco velkého, když se kvůli tomu svobodně zřekne nejkrásnějších pozemských dober. A já se mohu na většinu těchto uprchlíků před světem, těchto zajatců Kristových, dívat jen s velkou úctou.“

„Pro mne je matka, která vychovává své děti v Kristu, víc než nejbožnější poustevnice!“ řekl rozhodně Konrád.

„Asi máš pravdu,“ odpověděl Heřman, „matka, to je něco velkého. Proto ale není dílo pokání menší. A vše velké má nárok na úctu, když se děje z čistého srdce a dobré vůle! Myslí, že mnoho požehnání pochází z pokání, které se děje radostně před Bohem!“

„Nechci říct, že nemáš pravdu, Heřmane,“ řekl Konrád zamysleně. „Možná pochází pro mnohého spása z nějaké poustevny nebo kláštera, na který třeba ani nepomyslí.“

„Myslím si dokonce,“ pokračoval Heřman, „že pořádný kus dějin utvářejí ti, kteří slouží Bohu v tichu a pokoře, o kterých nikdo ani nic neví. Neboť dějiny národů neřídí jen ti, kteří mají moc na zemi, ale i Boží ruka. Modlitba a oběť vedou Boží ruku, aby dala požehnání a mír!“

„Máš pravdu Heřmane,“ odpověděl Konrád a podíval se vážně na přítele. „A proto mám jednu prosbu, dříve než odejdu: Modli se za mne!“

„Ze srdce a rád, nezapomenu na to!“ ujistil ho dojatý Heřman.

„Pak bude všechno v pořádku!“ odpověděl spolubratr vyslaný do ciziny, a s šibalským úsměvem dodal: „Jsi mi přece zavázán, vždyť jsem ti udělil klášterní křesť v naší umývárně!“ Se smíchem se rozešli.

Druhého dne nesli oba otcové poprvé mísy na klášterní stůl. Tak to bylo zvykem ve Steinfeldu, že kněží obsluhovali nejen

Maria je pro nás příčinou radosti, protože nám darovala Ježíše. I my můžeme být pro druhé příčinou radosti, když jim darujeme Ježíše. Lidé dnes hladoví po Ježíši více než kdykoliv před tím. On je jedinou odpovědí, chceme-li na tomto světě skutečně mír.

Matka Tereza

spolubratry, ale i žáky. Úsměv přeběhl po všech tvářích, když se otevřely dveře a dva otcové se objevili s mísami v rukou. Za vysokým a štíhlým Heřmanem funěl tlustý Arnulf, který se zálibně díval na obsah mísy, jež spočívala na jeho vypěstovaném břichu. Žáci vybuchli v otevřený smích a otec Anton přes napomínání s úsměvem pronesl: „Antonín vedle průvodce!“

Ani sám probošt nemohl zadržet smích a bratr, který předčítal, musel udělat pauzu ve čtení ze životopisu svatého Norberta.

Služba u stolu ve steinfeldském klášteře obnášela spoustu práce. Otec Arnulf ji dělal rád kvůli lepším vztahům s kuchyní. Ale Heřmanovi bylo líto, že má tak málo času na modlitbu a rozjímání. I z bohoslužby museli předčasně utíkat, aby vše připravili.

Otec Arnulf dělal svou práci dobře a rád, ale Heřman byl smutný, že mu probošt přidělil tento úkol.

Jen jedno jej těšilo. Služba u stolu dostala jídlo, teprve až všechny obsloužila. Heřmana to těšilo, protože se mohl často nepozorovaně postit.

Pokračování příště

Důstojnost – základ lidských práv

Globální pokrok v duchu solidarity

9. Násilný proces globalizace ekonomických a finančních systémů vyvolává nezbytnost určit co nejrychleji, kdo má být garantem společného dobra lidstva a respektování ekonomických a sociálních práv. Volný trh sám o sobě nemůže tento úkol splnit, neboť ve skutečnosti velkou část lidských potřeb nespokojuje. »Důležitější než logika rovnocenné výměny a než různé formy spravedlnosti, které jsou s ní spojeny, je to, co se člověku patří, protože je člověkem, pro jeho vysokou důstojnost.«⁽⁹⁾

Následky nedávných ekonomických a finančních krizí se velmi bolestně odrazily na velkém množství lidí, kteří byli uvrženi do krajní bídy. Mnozí z nich se teprve nedávno ocitli v situaci, která jim dovoluje, aby v sobě oživilí určitou naději do budoucna. Tyto jejich naděje byly brutálně zmařeny bez jakékoliv jejich viny, a to má tragické následky jak pro ně, tak pro jejich děti. Je snad možno brát na lehkou váhu následky náhlých krachů na finančních trzích? Je naléhavě potřebná nová vize celostního pokroku ve shodě s principem solidarity, vize integrálního a vyváženého rozvoje společnosti, který umožní všem jejím členům realizovat svůj potenciál.

V této souvislosti se obracím s naléhavou výzvou ke všem, kteří jsou odpovědní za finanční vztahy na celosvětové úrovni, aby pilně usilovali o vyřešení znepokojujícího problému mezinárodního zadlužení nejchudších zemí. Mezinárodní finanční instituce již podnikly v tom směru konkrétní iniciativu hodnou uznání. Apelují na všechny, kteří se zabývají touto záležitostí, zvláště na zámožnější národy, aby nezbytnou podporou této iniciativy zajistily její

plný úspěch. Potřebujeme rychlé a rozhodné jednání, aby v perspektivě roku 2000 co nejvíce zemí mohlo vyjít ze situace, kterou není možno dále tolerovat. Jsem přesvědčen, že pokud zainteresované instituce zahájí dialog se snahou o porozumění, podaří se jim nalézt uspokojující konečné řešení. To umožní dlouhodobý rozvoj méně privilegovaným zemím, aby se blížící třetí tisíciletí pro ně stalo časem nové naděje.

Odpovědnost za přírodní prostředí

10. S podporou lidské důstojnosti souvisí také právo na zdravé přírodní prostředí. Toto právo totiž vrhá světlo na dynamiku vztahů mezi jednotlivcem a společností. Formální podobu mu dává postupně systém mezinárodních, regionálních a vnitrostátních předpisů, týkajících se přírodního prostředí. Ovšem samotné právní prostředky nestačí. Aby se zabránilo vážným nebezpečím, jaká ohrožují pevninu i moře, klima, faunu i flóru, je nezbytná radikální změna životního způsobu typického pro současnou konzumní společnost, a to především v bohatších zemích. Nelze brát na lehkou váhu také jiné ohrožení, i když je méně dramatické: stává se, že lidé žijící v nouzi ve venkovských oblastech jsou nuceni nadměrně exploatovat nevelké výměry půdy, které mají k dispozici. Je nutné jim zajistit náležité vzdělání, aby uměli harmonicky spojovat užívání půdy s ochranou prostředí.

Současnost i budoucnost světa závisí na ochraně stvořené skutečnosti, protože člověk a příroda na sebe ustavičně vzájemně působí. Uznání, že nejdůležitějším motivem pro péči o prostředí je dobro samotného člověka, je nejpevnější zárukou ochrany stvoření; tím způsobem se totiž probouzí odpovědnost každého člověka za přírodní

zdroje a jejich rozumné využití.

Právo na mír

11. Ochrana práva na mír je určitým způsobem zárukou respektování všech ostatních práv, protože podporuje rozvoj společnosti, ve které vztahy opírající se o sílu ustupují spolupráci, která slouží obecnému blahu. V současném světě nechybí důkazů o tom, že násilí jako prostředek řešení politických a společenských problémů je neúčinné. Válka ničí, místo aby budovala; podkopává morální základy společnosti, vytváří nová rozdělení a trvalá napětí. A přesto nám stále přicházejí informace o válkách a ozbrojených konfliktech, které mají za následek nesčetné lidské oběti. Kolikrát již jsme moji předchůdci i já vyzývali, aby se učinil konec těmto hrůzám! Budu to dělat i nadále, dokud všichni nepochopí, že válka je porážkou veškerého autentického humanismu.⁽¹⁰⁾

Díky Bohu v některých zemích byly podniknuty četné kroky s cílem posílení míru. Je nutno uznat velké zásluhy odvážných politiků, kteří se nebojí pokračovat v jednáních ani tehdy, kdy to situace znemožňuje. Současně není možno mlčet tvář v tvář zločinům páchaným v jiných oblastech, kde jsou celé národy vyháněny ze své země a jejich domy a polnosti jsou ničeny. Maje před očima nespočetné oběti, vyzývám vedoucí činitele států a lidi dobré vůle, aby upustili od krvavých konfliktů, a přispěchali se záchranou těm, kteří jsou zvláště v Africe vtaženi do víru krvavých konfliktů živých často cizími ekonomickými zájmy, a aby pomohli tyto konflikty ukončit. Konkrétním činem v tomto směru je jistě zastavení dodávek zbraní do zemí, které vedou válku, a podpora těchto států při hledání cest dialogu. To je cesta důstojná člověka, to je cesta míru!

S bolestí myslím na ty, kteří žijí a vyrůstají ve válečných

podmínkách a nenalezli zatím nic jiného než konflikty a násilí. Pokud přežijí, budou po celý život nosit rány, které jim zasaдила strašlivá zkušenost. A co říci o vojácích – dětech? Tyto děti vyškolené v zabíjení a často nucené k tomu, aby zabíjely, určitě narazí na nesmírné těžkosti, až se budou chtít zapojit do života občanské společnosti. Jejich výchova je přerušena a nerozvíjí se jejich schopnost pracovat; jaké následky to bude mít pro jejich budoucnost? Děti potřebují mír a mají na něj právo.

Při pomyšlení na tyto děti chtěl bych současně připomenout mladistvé oběti nášlapných min a jiných ničivých prostředků, které zanechala válka. Přes vynaložená úsilí o odstranění min jsme svědky neuvěřitelného a krutého paradoxu: navzdory zřetelné vůli vlád a národů, které touží skoncovat s používáním této tak podlé zbraně, nadále se kladou miny, a to dokonce v terénech, odkud byly předtím odstraněny.

Pohroma války se šíří také v důsledku nekontrolovaného obchodu s lehkými zbraněmi, který, jak se zdá, proudí docela volně mezi oblastmi, kde probíhají boje, a zanechává za sebou další konflikty. Povinností vlád je podniknout příslušné kroky a převzít kontrolu nad výrobou, prodejem, importem a exportem tohoto nářadí smrti. Jen tak je možno postavit se čelem k celému problému masového nezákonného obchodu se zbraněmi.

Kultura lidských práv – odpovědnost spočívá na všech

12. Není možno pobírat tuto problematiku do všech podrobností. Chtěl bych nicméně zdůraznit, že žádné z lidských práv není zajištěno, jestliže se nesnažíme chránit současně všechna. Když se smíříme trpně s porušováním kteréhokoliv ze základních lidských práv, jsou

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O HISTORII TÝDNE MODLITEB ZA JEDNOTU KŘEŠŤANŮ

- 1 | *Přibližně roku 1740 se ve Skotsku objevují stoupenci letničního hnutí napojení na Severní Ameriku, jejichž poselství o obnově obsahovalo modlitby za všechny církve a se všemi z nich.*
- 1 | *1820 Rev. James Haldane Stewart uveřejňuje „Náměty pro všeobecné společenství křesťanů pro vylíčení Ducha“.*
- 1 | *1840 Rev. Ignatius Spencer, konvertita římskokatolické církve, navrhuje vytvoření „Společenství modlitby za jednotu“.*
- 1 | *1867 První lambethská konference biskupů anglikánské církve v preambuli svého prohlášení podtrhuje důležitost modlitby za jednotu.*
- 1 | *1894 Papež Lev XIII. podporuje zavedení oktávu modliteb za jednotu v období Letnic.*
- 1 | *1908 Na popud rev. Paula Wattsona je zaveden „Oktáv jednoty církví“.*
- 1 | *1926 Hnutí Víra a řád začíná vydávat „Podněty k Oktávu modliteb za jednotu křesťanů“.*
- 1 | *1935 Abbé Paul Couturier z Francie doporučuje zavedení „Všeobecného týdne modliteb za křesťanskou jednotu“ na obecném základě modliteb za „jednotu, kterou chce Kristus, dosaženou tak, jak On to chce“.*
- 1 | *1958 Unité Chrétienne z Lyonu ve Francii a Komise pro víru a řád Světové rady církví začínají spolupracovat na přípravě materiálů pro Týden modliteb.*
- 1 | *1964 „Dekret o ekumenismu“ Druhého vatikánského koncilu zdůrazňuje, že modlitba je duší ekumenického hnutí, a vyslovuje se pro dodržování Týdne modliteb.*
- 1 | *1966 Komise pro víru a řád Světové rady církví a Sekretariát pro podporu jednoty křesťanů (později přejmenovaný na Papežskou radu pro jednotu křesťanů) začínají s oficiální přípravou textu pro Týden modliteb.*
- 1 | *1968 „Modlitba za křesťanskou jednotu“ se poprvé slaví na základě textů připravených ve spolupráci Komise pro víru a řád a Sekretariátu pro podporu jednoty křesťanů.*
- 1 | *1994 Text připravený ve spolupráci YMCA a YWCA.*

ohrožena i všechna ostatní. Proto je naprosto nezbytné přistupovat k otázce lidských práv jako celku s rozhodnou vůlí tato práva chránit. Jedině tehdy, když kultura lidských práv, respektující různé tradice, se stane nedílnou součástí morálního dědictví lidstva, bude možno dívat se vstřícně do budoucnosti s klidem a nadějí.

Mohlo by vůbec dojít k válce, kdyby byla zachována všechna lidská práva? Integrovaná ochrana lidských práv je nejjistější cestou k budování trvalých vztahů mezi státy. Kultura lidských práv musí být kulturou míru. Každé jejich porušení nese v sobě zárodek konfliktu. Již můj ctihodný předchůdce, sluha Boží Pius XII., se po skončení 2. světové války ptal: »Jestliže některý národ je drčen přesilou, kdo se odváží slibovat zbytku světa bezpečí a trvalý mír?«⁽¹¹⁾

K tomu, aby bylo možno šířit kulturu lidských práv tak, aby pronikla do svědomí, je zapotřebí spolupráce všech společenských sil. Chci zde připomenout zvláště úlohu hromadných sdělovacích prostředků, které uplatňují velký vliv na utváření veřejného mínění, a tím také na chování občanů. Podobně jako nelze popřít jejich odpovědnost za porušování lidských práv, když jsou násilné činy propagovány v médiích, tak je třeba s díky uznat iniciativy dialogu a solidarity, k nimž se přistoupilo díky širokým výzvám k vzájemnému porozumění a míru, které jsou šířeny sdělovacími prostředky.

Čas volby, čas naděje

Nové tisíciletí stojí přede dveřmi a jeho blízkost probouzí v srdcích mnoha lidí naději na spravedlivější a solidárnější svět. Tato touha, a více než ona, se musí uskutečnit.

V této perspektivě se obrácím zvláštním způsobem k vám, drazí bratři a sestry v Kristu, kteří se na celém svě-

tě řídíte evangeliem jako životním pravidlem: Buďte zastánci lidské důstojnosti! Víra nás učí, že každá osoba byla stvořena k Božímu obrazu a podobnosti. Láska nebeského Otce zůstává věrná i tehdy, když ji člověk odmítá; je to láska bez hranic. Otec poslal svého Syna Ježíše Krista, aby vykoupil každého člověka a vrátil mu plnou lidskou důstojnost.⁽¹²⁾ Cožpak tváří v tvář takovému postoji můžeme nechat kohokoli mimo dosah naší starostlivosti? Naopak, musíme v těch nejubožejších a nejvíce ukřivděných vidět Krista, protože ke službě takovým lidem nás zavazuje Eucharistie – sjednocení v Těle a Krvi Kristově, které byly za nás přineseny v oběť.⁽¹³⁾ Jak výrazně ukazuje podobnosti o bohatci a ubožákovi jménem Lazar, »v situaci příkrého kontrastu mezi necitelnými boháči a ubožáky, kteří jsou zbaveni úplně všeho, stojí Bůh na straně těch druhých.«⁽¹⁴⁾ Také my musíme stát na jejich straně.

Třetí a poslední rok přípravy na Velké jubileum prožíváme jako duchovní pouť k Otcům: každý je zván, aby prošel cestou skutečného obrácení, které znamená odvržení zla a uvědoměnou volbu dobra. Když stojíme na samém prahu roku 2000, máme povinnost bránit s novou energií chudé a vyhoštěné a konkrétními činy osvědčovat úctu k právům těch, kteří jich byli zbaveni.

Společně pozvedněme hlas na jejich ochranu, uskutečňujme naplno poslání, které Kristus svěřil svým učedníkům! Takový je duch blížícího se jubilea.⁽¹⁵⁾ Ježíš nás naučil nazývat Boha naším Otcem, Abba, a tím nám ještě hlouběji ukázal náš vztah k němu. Jeho láska ke každému člověku i k celému lidstvu je nekonečná a věčná. To nám výmluvně dokazují slova z knihy proroka Izaiáše: *Copak může zapomenout žena na své pacho-látce? A i kdyby ona zapomně-la, já na tebe nezapomenu. Hle, vyryl jsem si tě do dlaní.* (Iz 49,15-16)

Přijměme pozvání k účasti na této lásce! V ní je skryto tajemství úcty k právům každé ženy a každého muže. Díky tomu, až vzejde nové tisíciletí, budeme lépe připraveni, abychom společně budovali mír.

Jan Pavel II.

Vatikán 8. prosince 1998

Poznámky:

⁽⁹⁾ Jan Pavel II.: *Centesimus annus* (1. května 1991), 34, AAS 83 (1991), 836.

⁽¹⁰⁾ Srov. mimo jiné Katechismus katolické církve, 2307-2317.

⁽¹¹⁾ Promluva ke komisi Kongresu Spojených států amerických (21. srpna 1945), *Discorsi e radiomessaggi di Pio XII.*, VII, 1945-1946, 141.

⁽¹²⁾ Srov. Jan Pavel II. *Redemptor hominis*.

⁽¹³⁾ Srov. Katechismus katolické církve, 1397.

⁽¹⁴⁾ Jan Pavel II.: Anděl Páně 27. září 1998, *L'Osservatore Romano*, 28.-29. září 1998, str. 5.

⁽¹⁵⁾ Srov. Jan Pavel II.: *Tertio millennio adveniente*, (10. listopadu 1994), 49-51.

Moravské zvony v Kazachstánu

Středoasijský Kazachstán se nevyznačuje jen soupeřením amerických, německých, čínských a tureckých investorů, ale i soutěží světových náboženství. Uvědomil jsem si to, když jsem se tam jako zástupce českého parlamentu zúčastnil lednových prezidentských voleb. Největším a nejmilejším překvapením pro mne byla nezvykle vysoká aktivita křesťanských církví.

Křesťanství se na území Kazachstánu objevilo už v prvním století po Kristu, ale pak je zatlačil islám. Za carského i sovětského režimu byli do Kazachstánu posíláni nespolehliví lidé, mezi nimi Poláci, kteří zase pomohli křesťanství oživovat. Setkal jsem se s papežským nunciem, arcibiskupem Marianem Olesou, jehož rodiče sem také byli násilně deportováni. Tento čtyřiašedesátiletý člověk je plný energie a je za

Kostel Nejsvětější Trojice s františkánským klášteřem u Almaty

ním vidět spousta práce. V červnu 1998 byl v Almaty (dříve Alma - Ata) po dvou a půl letech dobudován a vysvěcen chrám Nejsvětější Trojice, který z darů postavily slovenské firmy z Lendáku a Zakamenného. Kostel má tři zvony. Jeden z nich daroval slovenský prezident Michal Kováč, druhý občané Slovenska a třetí sám výrobce – moravský zvonář Josef Tkadlec.

V chrámu Nejsvětější Trojice je každý den mše svatá, v neděli samozřejmě dvě. Účast věřících na bohoslužbách stoupla ze sta na sto padesát lidí. U kostela postavili Slováci mužský i ženský františkánský klášter. V mužské části jsou čtyři kněží – dva Poláci, Američan a Ital - a jeden korejský bratr, který léčí metodami východní medicíny i západními léky. V ženském klášteře působí pět školských sester sv. Františka, Slovenky i jedna Češka, a také jedna ruská novicka. Další krajkou je nunciova sekretářka - slečna Marie Bubláková z Veselí nad Moravou.

V současné době působí v Kazachstánu 40 kněží různých národností, mezi nimi Argentinci, Poláci, Američané. Překvapivá je podle nuncia i vynikající spolupráce katolíků s pravoslavnou církví. Vztahy církve a státu i spolupráce se staronovým prezidentem Nazarbajevem nunciem označil dokonce za skvělé.

*JUDr. Ing. Jiří Karas,
poslanec PČR za KDU-ČSL*

SOCIÁLNÍ UČENÍ CÍRKVE A NAŠE SOUČASNOST je název přednášky, kterou prosloví Ing. Cyril Martínek v pátek 12. února v 17 hodin v Brně, Žerotínovo nám. 3. (Centrum dětských odborných zdravotnických služeb)

Unie křesťanských pedagogů, pobočka Praha, vás zve na **přednášku Ing. Jaromíra Procházky, CSc., POČÍTAČE, MIKROČIPY A MOŽNOSTI JEJICH ZNEUŽITÍ**. Přednáška se bude konat **v úterý 2. února 1999 v 18.00 hod.** (vchod se zavírá v 18.15 hod.) v sále sv. Voršily, vchod z Ostrovní ulice č. 11, Praha 1. V rámci filozoficko-teologického cyklu budou další přednášky vždy první úterý v měsíci tamtéž.

Duchovní obnova v Kocliřově u Svitav
Program pravidelné měsíční duchovní obnovy v ČM Fatimě
na I. sobotu 6. února 1999

10.00 hod. – poutní mše svatá
11.30 hod. – zahájení
Jeruzalém, Svatá země na prahu roku 2000. Slovem i obrazem provází P. Pavel Dokládala a Šajke Richter z Tel-Avivu. Hlavní program od 14 hod. v kulturním domě, přednáška Mons. Dominika Duky OP, sídelního biskupa královéhradeckého.
17.00 hod. – společenství modlitby
18.00 hod. – hlavní koncelebrovaná mše svatá (otec biskup Dominik Duka a otec arcibiskup Karel Otčenášek)
Navíc v kostele sv. Filomény v 16 hod. bude koncert Musiky Animáty z Třebíče.

DIECÉZNÍ POUŤ DO JERUZALÉMA K VELKÉMU JUBILEU 2000

Odlet z Prahy v pátek 19. února 1999 v dopoledních hodinách. Duchovní program v Galileji a Judsku zajišťuje P. Pavel Dokládala z diecézního centra Velkého jubilea. Tato pouť je prodloužena o pobyt v Eilat, návštěvu Egypta a výstup na horu Sinaj. Návrat v neděli 28. 2. v nočních hodinách. Přesné informace a přihlášky: Diecézní centrum Velkého jubilea, Velké nám. 32, 500 01 Hradec Králové. Tel.: 049/5063111 nebo 0602/763775.

CHRÁMOVÁ SLUŽBA OLOMOUC

Jaroslav Novotný
Masarykova 48

772 00 Olomouc
telefon a záznamník: 068/522 78 16

Bratři P. Jiří, P. Zdeněk a P. Pavel Veithovi nazpívali titul „CREDO“. Dodáváme – jen na CD – na dobírku za 250 Kč včetně balného a poštovního! Obchodníkům i plátcům DPH obvyklý rabat.

Na požádání zašleme vážným zájemcům nabídkové katalogové listy. Uvedte okruhy vašeho zájmu: např. sošky svatých, ornáty a štoly, svíce a jiné. Farnostem výhodné podmínky! Prosíme vás, můžete-li, k dopisu přiložit známku v hodnotě 8 Kč. Děkuji.

31. leden – Světový den pomoci malomocným

Ještě stále je malomocenství v mnoha zemích bídy a hladu v tzv. III. světě, napadá a ničí populaci dětí i dospělých. – Proto LL-Likvidace lepry už 7 let podporuje léky misie malomocných v Africe, Asii a Jižní Americe, a to díky tisícům dárců v naší zemi. – Prosíme, nezapomeňte na Světový den pomoci malomocným. Rádi pošleme složenky. *K slávě Boží!*

Konto: LL-Likvidace Lepry, Londýnská 44,
120 00 Praha 2, KB a.s. Praha – město,
č. účtu 34532–021/0100
Var. symbol: 0 Konst. symbol: 379

IZRAEL – SINAJ – 16. 4. – 26. 4. – 20 990 Kč.

Kvalitní hotely s polopenzí, bus Noeplán s klimatizací, zdravotní pojištění, duch. doprovod, průvodce, včetně poplatků, ochutnávka vína, drobný dárek. Odlet z Prahy.

MEXICO – GUADALOUPE – 2. 7. – 14. 7. – 38 990 Kč. Poznávací i pobytový – Mexico City, Guadalupe, Popocatepetl, Amecameca – indiánské městečko, Teotihuacán – pyramidy indiánské kultury Aztéků, Tichý oceán.

C. K. AVETOUR – JIŘÍ CHVÁLEK,
Fr. Kupky 445, 518 01 Dobruška, tel./fax
0443-21929, 0602-441670, 0601-245 864.

DUCHOVNÍ OBNOVA PRO LAIKY

Pořádá katolická komunita Institut Miles Jesu – Brno

Pro muže svobodné i ženaté od 17 do 35 let: Termín: 26. – 28. 2. 1999

Téma: „...Mistře, co dobrého mám udělat, abych dosáhl věčného života?“

Přihlášky a informace: Miles Jesu, Kamenná 59, 639 00 Brno, tel: 05/ 43215265
E-mail: mjbrnomen@brn.czn.cz

Pro ženy od 17 do 35 let: Termíny pro rok 1999: 12. 3. – 14. 3. 7. 5. – 9. 5.;
18. 6. – 20. 6.; 3. 9. – 5. 9.; 26. 11. – 28. 11.

Přihlášky a informace: Miles Jesu, Viniční 69, 639 00 Brno tel: 05/ 43215265
E-mail: mjbrnoladies@brn.czn.cz

DIES DOMINI – DEN PÁNĚ

62. Křesťan si bude muset připomenout, že vlastní důvody pro přikázání světít „den Páně“ zůstávají v platnosti, i když pro něho přestala platit ustanovení židovské soboty a byla překonána „naplněním“ neděle. Jsou zakotveny ve slavnostnosti Desatera a je třeba je znovu číst ve světle teologie a spirituality neděle.

„Dbej na den odpočinku, že ti má být svatý, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinku Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty, ani tvůj syn a tvá dcera, ani tvůj otrok a tvá otrokyně, ani tvůj byk a tvůj osel, žádné tvé dobytče, ani tvůj host, který žije v tvých branách, aby odpočinul tvůj otrok a tvá otrokyně jako ty. Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku.“ (Dtn 5, 12-15) Dodržování soboty zde vidíme velice těsně spojené s dí-

lem vysvobození, které Bůh vykonal pro svůj lid.

63. Kristus přišel, aby uskutečnil nové „vyjítí“ (exodus), přišel, aby utlačovaným přinesl svobodu. Vykonal mnohá uzdravení v sobotu (srov. Mt 12,9-14), jistě ne proto, aby porušil den Páně, nýbrž aby realizoval jeho plný význam: „Sobota je pro člověka, ne člověk pro sobotu.“ (Mk 2,27) Když odporuje příliš přísnému pojmání soboty podle litery zákona, jak to dělalo mnoho jeho současníků, a rozvíjí autentický smysl biblického sabatu, vrací Ježíš, „Pán nad sobotou“, tomuto dni jeho osvobozující charakter, který je zároveň určen jak k hájení práv Božích, tak i práv člověka. Proto je pochopitelné, že se křesťané, jako hlasatelé vysvobození skrze Kristovu krev, právem cítili zmocnění přenést smysl soboty na den zmrtvýchvstání. Kristovo umučení (pascha) osvobodilo člověka od mnohem radikálnějšího otroctví než to, které tížilo porobený národ: otroctví hříchu, které člověka vzdaluje od Boha, vzdaluje

Nezapomínejme, že nejvýznamnějším a nejvznešenějším příkladem pro každý čistý život je jistě Kristus. Ale Maria je zvláštním příkladem čistého života, prožitého z lásky ke Kristu.

Jan Pavel II.

jej od sebe samého i od ostatních a zanechává v dějinách stále nové zárodky zla a násilí.

DEN KLIDU

64. Po staletí prožívali křesťané neděli jen jako den kultu, aniž by s ní mohli spojit mimořádný význam sobotního klidu. Až ve 4. století uznalo státní zákonodárství římské říše týdenní cyklus a stanovilo, že v „den slunce“ mohou soudcové, obyvatelé měst a různé řemeslnické cechy zanechat práce. (107 – srov. Konstantinův výnos z 3. 7. 321: Codex Theodosianus II, tit. 6, vyd. Mommsen 12,87; Codex Justiniani, lib. 3,12,2, vyd. Krueger, II, 248) Křesťané se radovali, že tím byly odstraněny překážky, které mnohdy ze zachovávání dne Páně dělaly hrdinský skutek. Teď se mohli nerušeně věnovat společné modlitbě. (108, srov. Eusebius z Cesareje, Vita Constantini, 4, 18)

Pokračování příště

Liturgická čtení

Neděle 31. 1. – 4. neděle v mezidobí

1. čt.: Sof 2,3; 3,12–13
Ž 146(145),6c–7.8–9a.9bc–10 Odp.: Mt 5,3
2. čt.: 1 Kor 1,26–31
Ev.: Mt 5,1–12a

Pondělí 1. 2. – ferie

1. čt.: Žid 11,32–40
Ž 31(30),20.21.22.23.24 Odp.: 25
Ev.: Mk 5,1–20

Úterý 2. 2. – svátek Uvedení Páně do chrámu

1. čt.: Mal 3,1–4 nebo Žid 2,14–18
Ž 24(23),7.8.9.10 Odp.: 10b
Ev.: Lk 2,22–40

Středa 3. 2. – nez. pam. sv. Blažeje nebo sv. Ansgara

1. čt.: Žid 12,4–7.11–15
Ž 103(102),1–2.13–14.17–18a Odp.: 17
Ev.: Mk 6,1–6

Čtvrtek 4. 2. – ferie

1. čt.: Žid 12,18–19.21–24
Ž 48(47),2–3a.3b–4.9.10–11 Odp.: 10
Ev.: Mk 6,7–13

Pátek 5. 2. – památka sv. Agáty

1. čt.: Žid 13,1–8
Ž 27(26),1.3.5.8b–9abc Odp.: 1a
Ev.: Mk 6,14–29

Sobota 6. 2. – památka sv. Pavla Mikiho a druhů

1. čt.: Žid 13,15–17.20–21
Ž 23(22),1–3a.3b–4.5.6 Odp.: 1
Ev.: Mk 6,30–34

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE	PO	ÚT	ST	ČT	PÁ	SO
	31.1.	1.2.	2.2.	3.2.	4.2.	5.2.	6.2.
Antifona	1136	1150	1296	1181	1197	1708	1692
Žalm	784	783	783	784	784	786	786

Ranní chvály:

Hymnus	1136	1151	1296	1182	1198	1709	1693
Antifony	1137	1151	1297	1183	1198	1214	1229
Žalmy	1137	1152	813	1183	1199	1214	1229
Kr. čtení a zpěv	1140	1155	1297	1186	1201	1710	1693
Antifona k Zach. kantiku	691	1155	1297	1186	1202	1305	1694
Prosby	1140	1155	1297	1186	1202	1711	1694
Záv. modlitba	691	1156	1298	1304	1202	1305	1306

Modlitba během dne:

Hymnus	1141	1156	1298	1187	1203	1219	1233
Antifony	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Žalmy	1142	1157	1172	1188	1204	1219	1234
Krátké čtení	1144	1159	1299	1190	1206	1221	1236
Záv. modlitba	691	1159	1298	1191	1206	1222	1236

Nešpory:

SO

Hymnus	1132	1145	1160	1300	1192	1207	1714	807
Antifony	1133	1146	1161	1300	1193	1208	1224	808
Žalmy	1133	1146	1161	1300	1193	1209	1224	808
Kr. čtení a zpěv	1135	1149	1164	1302	1196	1211	1717	810
Ant. ke kant. P. M.	690	691	1164	1303	1196	1211	1305	692
Prosby	1135	1149	1165	1303	1196	1211	1718	811
Záv. modlitba	691	691	1165	1298	1304	1212	1305	692
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260	1238

SVĚTLO – týdeník Matice cyrilometodějské. Vydává a tiskne Matice cyrilometodějská v Olomouci v nakladatelství Matice cyrilometodějské, s. r. o., Olomouc. Šéfredaktor Josef Viček. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství olomouckého č.j. 54/98 ord. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bludy v oblasti víry a mravů. Neznamená to však, že udělovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1; telefon a fax 068/522 28 03 (e-mail: stula.maticecm@telecom.cz; http://web.telecom.cz/maticecm). Registrační značka MK ČR 7225. Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. OBJEDNÁVKY VYŘIZUJE ADMINISTRACE TÝDENÍKU. Administrace pro Slovenskou republiku: RODENY, Vinohradníka 11, 949 01 Nitra, telefon 0042187/41 83 83; podávanie novinových zásielok povolené SP, š. p. ZsRP Bratislava, č.j. 3335–OPČ zo dňa 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.), se podřizujeme konečnému úsudku církve. Nevyžádané nezveřejněné příspěvky nevracíme.

Odesílatel:

Novinové výplatné

**Placeno převodem
706 035**

Matice cyrilometodějská s. r. o.
EXPEDICE
Dolní nám. 24
771 11 Olomouc 1

Brož., A4, 129 stran, 40 Kč (původní cena 80 Kč)
evangelii.

Texty umožňující rychlé srovnání paralelních míst jednotlivých
Slavomír Bedřich, Petr Svoboda

ČESKÁ SYNOPSE EVANGELIÍ

— SLEVA —

Váz., A6, 872 stran, 220 Kč

ny – dr. Václav Bogner.

Text užívány v českých liturgických knihách, přeloženy z řečtiny
se stálým zřetelem k Nové Vulgátě. Vedoucí překladatelské skupi-

NOVÝ ZÁKON

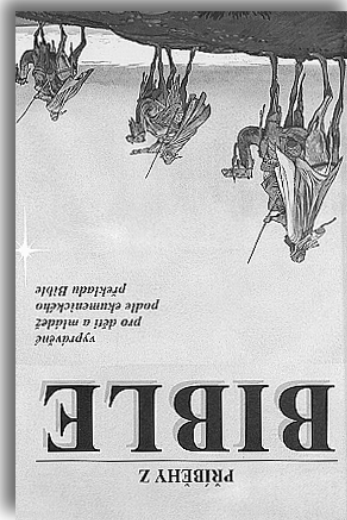
*113x156 mm, 250 Kč
157x210 mm, 320 Kč
165x219 mm, 380 Kč*

Pevná vazba, koženka, 1404 strany, 3 velikosti:

biblickým knihám, chronologických přehledů a osmi map.

Vydání včetně deuterokanonických knih, úvodů k jednotlivým
český ekumenický překlad

BIBLE

Pevná laminovaná vazba, 160x240, 399 stran, 250 Kč
kešová. Vydala Česká biblická společnost v roce 1993.

Převyprávěné biblické příběhy pro děti a mládež. Z anglické-
no originálu (původní vydání v Dánsku r. 1989) přeložila A. Lu-

PŘÍBĚHY Z BIBLÉ

V našich prodejnách můžete zakoupit či objednat...

Uvedené knihy si můžete objednat na adrese:
Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1

vám...

Představujeme